

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Řízení BOZP v podniku PARAMO, a. s.

Petra Nováková

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra NOVÁKOVÁ**
Osobní číslo: **E08580**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Řízení BOZP v podniku Paramo, a. s.**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Stanovení cílů práce

1. Vymezení a charakteristika BOZP
2. Podpora politiky BOZP v českých podnicích
3. Profil podniku Paramo, a. s.
4. Analýza systému řízení BOZP v podniku Paramo, a. s.
5. Zhodnocení systému řízení BOZP v podniku Paramo, a. s., doporučení pro další rozvoj
6. Formulace závěrů

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- BOZP info (online). 2010. Dostupné z WWW: <<http://bozpinfo.cz>>.
NOVOTNÝ, Karel. Lexikon BOZP. Šumperk: Sates, 2003. 166 s.
Směrnice 18-07. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci na zařízeních. Pardubice: Paramo, a. s., 2010. 10 s.
Směrnice 18-20. Bezpečnost a ochrana zdraví při provádění výkopových prací. Pardubice: Paramo, a. s., 2007. 6 s.
The Occupational Health and Safety System (OHSAS) 18001:2007. Macclesfield: The Occupational Health and Safety Group, 2007.
VEBER, Jaromír; PINCOVÁ, Eva. Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Praha: Professional Publishing, 2008. 149 s. ISBN 978-80-86946-46-7.
Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce. Česká republika. 2006. 107 s.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Aleš Horčíčka**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **30. června 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2011**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 7. července 2010

Prohlášení:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 28. dubna 2011

Petra Nováková

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu Ing. Aleši Horčíčkovi za cenné rady a připomínky k mé práci a dále zaměstnancům společnosti PARAMO, a. s. panu Martinu Macháčkovi, vedoucímu technickému oddělení požární prevence, a panu Vladimíru Černochovi, vedoucímu odboru bezpečnosti a vnitřní správy, za poskytnutí materiálů a odborné konzultace.

Velké poděkování patří také mým rodičům, kteří mě po celou dobu mého studia podporovali.

ANOTACE

Tématem této bakalářské práce je řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v podniku PARAMO, a. s. První část se zabývá obecně vymezením, charakteristikou a podporou BOZP v českých podnicích, a to jak legislativní, tak institucionální. Druhá část je věnována analýze řízení BOZP v podniku PARAMO, a. s., včetně jeho zhodnocení a doporučení pro další rozvoj.

KLÍČOVÁ SLOVA

BOZP, integrovaný systém řízení, podnik, management, PARAMO

TITLE

Occupational Health and Safety Management in the Company PARAMO, p. l. c.

ANNOTATION

The theme of this bachelor work is occupational health and safety management. The first part deals with definition, characteristics, and support of HSMS in the Czech enterprises, both legislative and institutional. The second part is devoted to the analysis of HSMS in the company PARAMO, p.l. c., including its evaluation and recommendations for further development.

KEYWORDS

health and safety management system, integrated management system, company, management, PARAMO

Obsah

Úvod	9
1 Vymezení a charakteristika BOZP	11
1.1 Vymezení BOZP	11
1.2 Charakteristika BOZP	12
1.2.1 Základní povinnosti zaměstnavatele v oblasti BOZP	13
1.2.2 Pracovní podmínky zaměstnanců	14
1.2.3 Osobní ochranné pracovní prostředky	15
1.2.4 Práva a povinnosti zaměstnanců v oblasti BOZP	15
1.2.5 Pracovní úrazy a nemoci z povolání	16
1.2.6 Závodní preventivní péče.....	17
1.2.7 Specifika BOZP v chemickém průmyslu.....	17
2 Podpora politiky BOZP v českých podnicích.....	18
2.1 Právní předpisy vztahující se k bezpečnosti práce.....	18
2.2 Instituce působící v oblasti bezpečnosti práce	21
2.3 Vnitřní podpora BOZP v podniku.....	24
3 Profil společnosti PARAMO, a. s.	27
3.1 Základní charakteristika společnosti	27
3.2 Historie společnosti.....	28
3.3 Organizační uspořádání.....	29
3.4 Obchodní politika.....	30
3.5 Hospodaření společnosti	31
3.6 Integrovaný systém řízení	32
3.6.1 Oblast řízení jakosti (QMS).....	32
3.6.2 Oblast environmentálního řízení (EMS).....	33
3.6.3 Oblast bezpečnosti práce, ochrany zdraví a prevence závažných havárií (HSMS).....	33
4 Analýza systému řízení BOZP v podniku PARAMO, a. s.	34
4.1 Politika PARAMO, a. s. pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví	34
4.2 Organizační zajištění BOZP.....	34
4.3 Identifikace a řízení rizik	37
4.3.1 Analýza rizik.....	38
4.4 Zásady bezpečné práce.....	40
4.4.1 Povolení/Příkaz V k práci	41
4.4.2 Prověrky BOZP.....	42
4.5 Školení v oblasti bezpečnosti práce	42
4.5.1 Organizace školení a výcviku BOZP	42

4.6	Pracovní úrazy.....	44
4.6.1	Postup při vzniku pracovního úrazu	44
4.6.2	Ohlašovací povinnost v souvislosti s pracovními úrazy	44
4.7	Analýza pracovní úrazovosti v letech 2006 - 2010.....	45
4.7.1	Klasifikace úrazů podle zdrojů	47
4.7.2	Rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť	48
4.8	Celoroční soutěž se zaměřením na BOZP a PO.....	49
4.8.1	Soutěž vybraných kolektivů.....	49
4.8.2	Soutěž všech zaměstnanců o bezúrazové období	50
5	Zhodnocení systému řízení BOZP v podniku PARAMO, a. s.	51
5.1	Zhodnocení systému řízení BOZP	51
5.2	Doporučení pro další rozvoj.....	52
6	Závěr	53
	Literatura a další zdroje	54
	Seznam obrázků.....	56
	Seznam tabulek	56
	Seznam zkratk	57
	Seznam příloh	58

Úvod

Tématem této bakalářské práce je řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a jeho analýza ve společnosti PARAMO, a. s. Řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou součástí podnikového řízení a jeho úkolem je především organizace nejrůznějších opatření k předcházení ohrožení nebo poškození lidského zdraví při práci.

S problematikou řízení BOZP souvisí také další podniková činnost, a to řízení rizik, respektive jejich identifikace a hodnocení, protože rizika je sice možné do jisté míry předvídat a snažit se preventivními opatřeními minimalizovat jejich následky, nikoliv však řídit v pravém slova smyslu.

Cílem této bakalářské práce je zejména:

- seznámení s právní a institucionální podporou BOZP,
- provedení analýzy systému řízení BOZP ve společnosti PARAMO, a. s.,
- zhodnocení systému řízení BOZP a doporučení pro další rozvoj.

Tato bakalářská práce je zaměřena na analýzu systému řízení BOZP ve společnosti PARAMO, a. s. Ve společnosti je plně implementován integrovaný systém řízení, jehož subsystémem je spolu s řízením bezpečnosti a ochrany zdraví při práci i řízení jakosti a environmentální řízení. Společnost podniká v chemickém průmyslu a jako hlavní surovina se zde zpracovává ropa, proto tu má bezpečnost a ochrana zdraví při práci, kvůli zvýšenému nebezpečí požáru či výbuchu, své nezastupitelné místo.

Práce je rozdělena do dvou samostatných ale navzájem navazujících částí. První část se zabývá vymezením pojmu bezpečnost a ochrana zdraví při práci, základní charakteristikou této oblasti a právní, institucionální a vnitřní, tedy podnikovou, podporou bezpečnosti práce.

Druhá část práce je zaměřena prakticky, a to přímo na pardubickou společnost PARAMO, a. s. Zabývá se organizačním zajištěním oblasti BOZP a úkoly jednotlivých oddělení společnosti, dále identifikací a hodnocením rizik, zásadami bezpečné práce, organizací školení a především pracovními úrazy a analýzou pracovní úrazovosti v posledních pěti letech.

Při zpracování práce byly využity jak teoretické poznatky získané rešerší odborných publikací a právních předpisů České republiky, tak informace získané na základě konzultací ve společnosti PARAMO a z jejích interních podnikových materiálů.

Zajištění a organizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nutným předpokladem k minimalizaci případných pracovních úrazů a nemocí z povolání a je proto řádně zakotveno v právní úpravě České republiky. Organizace navíc můžou využít různé nabízené přístupy k řízení BOZP, jako je třeba řízení dle normy OHSAS 18 001 a mnoho dalších. Tyto normy usilují především o podporu v zajištění BOZP.

Každý vedoucí pracovník by si měl být vědom nutnosti zabezpečení vhodných pracovních podmínek pro své podřízené a usilovat tak o jejich neustálé zlepšování.

1 Vymezení a charakteristika BOZP

1.1 Vymezení BOZP

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci představuje soubor opatření, které chrání zaměstnance před poškozením zdraví a ohrožením života. Jedná se o interdisciplinární vědní obor, protože využívá technických, přírodovědných, medicínských, ekonomických a dalších poznatků. Ve vyspělých evropských státech je bezpečnost práce chápána jako integrovaná ochrana života, zdraví, životního prostředí a majetku před působením negativních vlivů. Důležitým nástrojem v oblasti BOZP je pracovní právo, které stanovuje základní legislativní rámec této problematiky. V České republice je obecně bezpečnost práce vymezena zejména zákoníkem práce.

Pojem bezpečnost a ochrana zdraví při práci zahrnuje veškeré podmínky a činitele, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců, dočasných pracovníků ale i třeba zaměstnanců dodavatele, návštěvníků a všech dalších osob na pracovišti. [4] Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je součástí všech pracovních činností a je ovlivňována charakterem práce a pracovními podmínkami.

K definování pojmu bezpečnost a ochrana zdraví při práci je nezbytné vymezit i další pojmy, které bezprostředně souvisí s problematikou bezpečnosti práce, a to například pojmy hrozba (neboli nebezpečí), riziko a bezpečí.

- *Bezpečí* - stav, kdy neexistují nepřijatelná rizika nebo poškození zdraví. [4, str. 13]
- *Hrozba (nebezpečí)* - představuje zdroj nebo situaci s možností způsobit škodu, přičemž škodou je myšlena jednak škoda na majetku a jednak zranění osob nebo poškození zdraví.
- *Riziko* - je všeobecně chápáno jako míra ohrožení určitého aktiva či míra nebezpečí, že se uplatní hrozba a dojde tak k nežádoucímu výsledku (ke škodě). [2, str. 71-72]

Ve většině velkých podniků má bezpečnost práce postavení na úrovni ostatních aspektů řízení a její význam neustále roste, zejména díky tlaku řady zahraničních mateřských firem. Hlavním důvodem k zabezpečování bezpečnosti práce je bezesporu minimalizace případných pracovních úrazů či nemocí z povolání. Právo na uspokojivé

pracovní podmínky potvrzuje v České republice i přímo čl. 28 Listiny základních práva a svobod.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci plní dvě základní funkce:

- *preventivní*, která vychází ze skutečnosti, že většině úrazů je možné zabránit. Výskyt pracovních úrazů lze minimalizovat a vytvářet vhodné pracovní podmínky.
- *produkční*, která spočívá v tom, že bezpečnost práce má vliv na plynulou a kvalitní organizaci pracovního procesu.

Prevence rizik

Základem bezpečné a zdraví neohrožující práce je vhodná organizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímání opatření k předcházení rizikům. Prevencí rizik se rozumí všechna opatření, která mají za cíl předcházet rizikům, snižovat je na přijatelnou úroveň a realizovat účinná preventivní opatření k jejich odstranění. Podmínkou účinné prevence rizik je znát rizika vyplývající z vykonávaných činností v rámci podniku a porozumět jejich příčinám. Zaměstnavatel by proto měl průběžně vyhledávat nebezpečné činitele a zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Dále by měl hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění, obecně tak snižovat rizikovost práce. Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen minimalizovat jejich dopady.

Při přijímání opatření k prevenci rizik vychází zaměstnavatel ze všeobecných preventivních zásad, tj. například:

- omezování vzniku rizik,
- odstraňování rizik u zdroje jejich původu,
- nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálu méně nebezpečnými,
- plánování při provádění prevence rizik,
- udílení vhodných pokynů k zajištění BOZP. [22; § 102]

1.2 Charakteristika BOZP

Systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v podniku zahrnuje několik činností. Mezi tyto činnosti patří především provádění pravidelných kontrol úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stavu technické prevence a úrovně

rizikových faktorů pracovních podmínek, včetně kontrol účinnosti přijatých opatření v oblasti prevence rizik a kontrol dodržování bezpečnostních předpisů.

Veškeré náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hradí zaměstnavatel a nesmí je přímo ani nepřímo přenášet na zaměstnance.

1.2.1 Základní povinnosti zaměstnavatele v oblasti BOZP

Základní povinnosti zaměstnavatele týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou obsaženy zejména v zákoníku práce. Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Zaměstnavatel je povinen zejména:

- nepřipustit výkon zakázaných prací a prací, které neodpovídají schopnostem a zdravotní způsobilosti zaměstnance,
- informovat zaměstnance o kategorizaci jím vykonané práce¹,
- zajistit, aby některé práce vykonávali pouze zaměstnanci s platným zdravotním průkazem, zaměstnanci, kteří se podrobili očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze,
- zajistit fungování zdravotní preventivní péče, zejména sdělit zaměstnancům, které zdravotnické zařízení tuto péči vykonává,
- zajistit zaměstnancům dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, zejména je seznámit s riziky, výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik,
- učinit potřebná opatření na ochranu těhotných zaměstnankyň, kojících zaměstnankyň a zaměstnankyň-matek do konce devátého měsíce po porodu, seznámit je s riziky a jejich možnými dopady na těhotenství, kojení nebo zdraví, přizpůsobovat na pracovišti prostory pro odpočinek těhotných zaměstnankyň, kojících zaměstnankyň a zaměstnankyň-matek do devátého měsíce po porodu,
- umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci,

---

¹ dle § 37 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

- nepoužívat systém odměňování, který vede ke zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví,
- zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanovených zvláštními právními předpisy. [22; § 103]

Za účelem informovanosti zaměstnanců je zaměstnavatel dále povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP. Zaměstnavatel určuje obsah a četnost školení, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Školení je třeba zajistit při nástupu zaměstnance, při změně druhu práce nebo pracovního zařazení, při změně technologie, pracovních postupů apod. a v dalších případech, které by mohly mít vliv na bezpečnost a ochranu zdraví.

Zaměstnavatelé jsou povinni přijímat opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou například havárie, požáry a povodně, evakuace zaměstnanců, poskytování první pomoci a další vážná nebezpečí.

Některé povinnosti zaměstnavatelů jsou dále podrobněji rozvedeny v prováděcích předpisech, například evidence a hlášení pracovních úrazů, podmínky k poskytování osobních ochranných pracovních prostředků ad.

1.2.2 Pracovní podmínky zaměstnanců

S bezpečností a ochranou zdraví při práci souvisí také dodržování pracovních podmínek zaměstnanců podle zákoníku práce. Zaměstnavatel je povinen vytvářet zaměstnancům takové pracovní podmínky, které umožňují bezpečný výkon práce.

Zákoník práce stanovuje, že zaměstnavatel musí vést evidenci pracovní doby, práce přesčas, pracovní pohotovosti a noční práce u jednotlivých zaměstnanců, přičemž musí dbát na dodržování délky týdenní pracovní doby, která činí 40 hodin. Zaměstnanec má právo nejdéle po 6 hodinách nepřetržité práce na přestávku v práci na jídlo a oddech v trvání nejméně 30 minut. Tato přestávka se však nezapočítává do pracovní doby. Délka směny nesmí při rovnoměrném rozvržení pracovní doby na jednotlivé týdny přesáhnout 9 hodin a při nerovnoměrném rozvržení pracovní doby 12 hodin. Mezi koncem jedné směny a začátkem druhé směny musí mít zaměstnanec nepřetržitý odpočinek po dobu alespoň 12 hodin během 24 hodin po sobě jdoucích.

Požadavky na pracoviště a pracovní prostředí jsou stanoveny zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dle tohoto právního předpisu je povinností zaměstnavatele zajistit, aby pracoviště byla

prostorově a konstrukčně uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance odpovídaly bezpečnostním a hygienickým předpisům. Pracoviště musí například být řádně osvětlena, mít stanovené mikroklimatické podmínky, únikové cesty a východy musí být stále volné apod. Bližší požadavky na pracoviště a pracovní prostředí stanoví prováděcí předpis.

1.2.3 Osobní ochranné pracovní prostředky

Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnancům v případech, kdy není možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit, ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čistící a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje. Ochranné pracovní prostředky musí zaměstnance chránit před riziky, nesmí ohrožovat jeho zdraví a bránit výkonu práce. Osobní ochranné pracovní prostředky musí zaměstnavatel poskytovat zaměstnancům bezplatně a nesmí je nahrazovat finančním plněním. Zároveň je povinností zaměstnavatele udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.

Ochranné prostředky musí splňovat následující předpoklady:

- po dobu užívání musí být účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich použití nesmí představovat další riziko,
- musí odpovídat podmínkám na pracovišti,
- musí být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců,
- musí respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců.

Jednotlivé ochranné prostředky jsou vyjmenovány v příloze č. 2 k nařízení vlády č. 495/2001 Sb. a výčet prací a činností, při nichž je nezbytné poskytnutí ochranných prostředků, jsou obsaženy v témže nařízení vlády v příloze č. 3.

1.2.4 Práva a povinnosti zaměstnanců v oblasti BOZP

Jelikož smyslem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je ochrana zaměstnance před možnými riziky, které vyplývají z vykonávané práce, ukládá zákoník práce zaměstnanci nejen povinnosti, ale dává mu i významná práva.

Zaměstnanec má v oblasti bezpečnosti práce právo zejména:

- na zajištění bezpečnosti a ochrany svého zdraví při práci, být informován o možných rizicích jeho práce a o opatřeních na ochranu před působením

těchto rizik, přičemž tyto informace musí být zaměstnanci podány pro něj srozumitelnou formou,

- odmítnout výkon práce, pokud se domnívá, že ho bezprostředně a závažně ohrožuje na životě nebo na zdraví, a takovéto odmítnutí nesmí být posuzováno jako nesplnění povinností zaměstnance,
- účastnit se řešení otázek souvisejících s bezpečností a ochranou zdraví při práci prostřednictvím odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti práce.

Na druhou stranu je zaměstnanec povinen:

- dbát o svou vlastní bezpečnost a o své zdraví, a též o bezpečnost a zdraví dalších osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání,
- účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost práce,
- podrobit se preventivním prohlídkám,
- dodržovat stanovené pracovní postupy a požívat stanovené pracovní prostředky,
- nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky,
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti a příp. se podílet na jejich odstraňování,
- bezodkladně oznamovat svému nadřízenému pracovní úrazy,
- podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. [22; § 106]

1.2.5 Pracovní úrazy a nemoci z povolání

Je třeba si připustit, přestože každý zaměstnavatel musí klást důraz na prevenci, že není možné vyloučit vznik pracovních úrazů. Proto zákoník práce stanovuje zaměstnavateli zejména povinnost objasnit příčiny a okolnosti vzniku úrazu za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti práce a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu.

Každý zaměstnavatel vede knihu úrazů, kde eviduje všechny úrazy. Dále vyhotovuje záznamy a vede evidenci o pracovních úrazech, jež měly za následek pracovní neschopnost zaměstnance delší než 3 kalendářní dny nebo úmrtí zaměstnance.

Tyto záznamy posílá příslušným institucím. Způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu je stanoven nařízením vlády č. 201/2010 Sb. o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu.

1.2.6 Závodní preventivní péče

Povinností zaměstnavatele je zajistit svým zaměstnancům závodní preventivní péči. Může tak učinit buď smlouvou uzavřenou se zdravotnickým zařízením, nebo v pracovněprávním vztahu s lékařem, jenž preventivní péči vykonává v prostorách zaměstnavatele. Pokud zaměstnavatel nemá lékaře, který by tuto službu vykonával, může zaměstnanec absolvovat předepsané lékařské prohlídky u lékaře, kterého si ho sám zvolil. Zaměstnavatel má tak povinnost sdělovat tomuto lékaři všechny údaje potřebné ke zjištění objektivního zdravotního stavu.

Zákoník práce stanovuje, že povinností zaměstnance je podrobit se lékařským prohlídkám, očkování a vyšetření. Lékařské prohlídky mohou souviset například s posuzováním zdravotní způsobilosti, může se také jednat o vstupní, periodické, mimořádné nebo výstupní prohlídky. Účelem těchto prohlídek je zajištění ochrany zdraví zaměstnanců a vždy je hradí zaměstnavatel. O výsledcích lékařské prohlídky vydává příslušný lékař lékařský posudek.

1.2.7 Specifika BOZP v chemickém průmyslu

Chemický průmysl má, stejně jako každý jiný průmysl, svá specifika v přístupu a požadavcích na bezpečnost práce. Kromě znečištění životního prostředí nejrůznějšími odpadními látkami zde existuje především zvýšené riziko závažné havárie. Toto riziko vyplývá z přirozených vlastností samotného výrobního procesu a používaných látek, které mohou způsobit škodu na zařízení nebo zranění osob.

Specifickou oblast v procesu bezpečnosti práce tvoří v chemickém průmyslu zejména kontroly a revize spojené s prací s nebezpečnými látkami. Jedná se o činnosti jako například: kontroly nakládání s chemickými látkami, kontrolní měření, revize strojů, kalibrace teploměrů a čidel výrobních strojů a mnoho dalších. Zároveň je ve většině chemických závodů zvýšené nebezpečí požáru případně výbuchu.

Významnou roli v podpoře podnikání v chemii v České republice hraje Svaz chemického průmyslu ČR, který mimo jiné podporuje rozvoj chemického průmyslu, ochranu životního prostředí a bezpečnost provozů.

2 Podpora politiky BOZP v českých podnicích

2.1 Právní předpisy vztahující se k bezpečnosti práce

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci má v legislativním systému České republiky svou významnou roli a v průběhu uplynulého desetiletí prošla celou řadou změn, jejichž smyslem bylo především harmonizovat požadavky na BOZP s právem Evropské unie. Problematika péče o BOZP zasahuje do řady odborných i právních sfér.

"Právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví." [22; § 349]

Legislativní požadavky oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, lze rozdělit do tří oblastí, a to na právní úpravu zaměřenou na:

- bezpečnost práce,
- ochranu zdraví při práci,
- požární bezpečnost.

Hlavními právními předpisy v oblasti BOZP jsou:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů,
- a další nařízení vlády a ministerské vyhlášky, na tyto zákony navazující, které jsou uvedeny v příloze č. 1.

Zákoník práce

Zákoník práce z roku 2006 upravuje ve své páté části základní požadavky na BOZP. Tento zákon je dále rozveden zejména v Zákoně č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a četných nařízeních vlády a vyhláškách ministerstev.

Hlavním cílem právní úpravy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v zákoníku práce je zejména zajistit bezpečnost a ochranu zdraví při práci zaměstnanců s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce. Rizika mohou pramenit například z vadného uspořádání pracoviště, volby a použití pracovních prostředků a pracovních postupů, z úrovně vzdělání zaměstnanců a jejich poučení k práci nebo z jejich nepříznivého zdravotního stavu.

Zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

S novým zákoníkem práce z roku 2006 vstoupil v platnost i zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, který podrobně rozvádí danou problematiku. Upravuje zejména požadavky na pracoviště a pracovní prostředí, na výrobní a pracovní prostředky a zařízení, na organizaci práce a pracovní postupy a na bezpečnostní značky. Dále zakazuje výkon některých prací a upravuje podmínky odborné způsobilosti a zvláštní odborné způsobilosti. Ve své druhé části se věnuje zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy.

Zákon o ochraně veřejného zdraví

Dalším poměrně novým právním předpisem je zákon o ochraně veřejného zdraví z roku 2000, který se také částečně věnuje problematice BOZP. Tento zákon se věnuje kategorizaci prací, definuje rizikové práce a požadavky na evidenci rizikových prací. Rizikovou prací se rozumí práce, při které existuje nebezpečí vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci související s prací. Tyto práce jsou zařazeny do třetí, čtvrté a příp. i druhé kategorie. Jedná se např. o práce v nadměrném hluku, práce s výbušninami ad.

Zákon o státním odborném dozoru nad bezpečností práce

Zákon o státním odborném dozoru nad bezpečností práce definuje organizace státního odborného dozoru, jejich působnost a poslání. Upravuje také povinnosti organizací a podnikajících fyzických osob a předpoklady jejich odborné způsobilosti.

Zákon o požární ochraně

Zákon z roku 1985 o požární ochraně především stanovuje povinnosti ministerstev, dalších státních orgánů, právnických osob a podnikajících i nepodnikajících fyzických osob v oblasti požární bezpečnosti, člení provozované činnosti podle požárního nebezpečí a definuje činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím.

Zákon o inspekci práce

Zákon o inspekci práce upravuje postavení orgánů inspekce práce, které mají funkci kontrolních orgánů v oblasti pracovních vztahů a pracovních podmínek, jejich působnost a příslušnost, práva a povinnosti při kontrole a sankce za porušení stanovených povinností.

Významným zdrojem úpravy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je také právo Evropské unie, které usiluje o evropskou harmonizaci tohoto odvětví.

Základní právní předpisy v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci pramení zejména z následujících ministerstev:

- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (oblast bezpečnosti práce),
- Ministerstvo zdravotnictví ČR (oblast hygieny práce a ochrany zdraví při práci),
- Ministerstvo vnitra ČR (oblast požární ochrany),
- Ministerstvo životního prostředí ČR (oblast ekologie),
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (oblast bezpečnosti výrobků).

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Významnou roli v oblasti bezpečnosti práce hraje samozřejmě Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které je ústředním orgánem státní správy v pracovněprávní oblasti a vypracovává většinu návrhů pracovněprávních předpisů ČR. Kromě bezpečnosti práce je také ústředním orgánem pro zaměstnanost a rekvalifikaci, kolektivní vyjednávání,

důchodové a sociální zabezpečení, péči o pracovní podmínky žen a mladistvých ad. Působí i v oblastech integrace cizinců a zajištění rovnosti pohlaví.

Ministerstvo mimo jiné zřizuje organizace státního odborného dozoru v oblasti BOZP a jmenuje jejich ředitele.

Ministerstvo zdravotnictví ČR

Ministerstvo zdravotnictví ČR je ústředním orgánem pro zdravotní péči a ochranu veřejného zdraví. Ministerstvo přímo řídí některá zdravotnická zařízení a dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, zřizuje krajské hygienické stanice. Krajské hygienické stanice jsou správní úřady a vykonávají státní zdravotní dozor nad ochranou zdraví při práci.

Ministerstvo vnitra ČR

Ministerstvo vnitra ČR na úseku požární ochrany zpracovává spolu s ostatními ministerstvy a jinými státními orgány koncepci organizace a rozvoje požární ochrany. Dále například vykonává státní požární dozor, zabezpečuje statistické sledování požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek požární ochrany nebo vytváří a provozuje informační systém požární ochrany.

Ministerstvo životního prostředí ČR

Ministerstvo životního prostředí je nejvyšším orgánem ochrany přírody a životního prostředí v České republice. Řídí ochranu vodních zdrojů, ovzduší, přírody a krajiny, odpadové hospodářství, výkon státní geologické služby ad.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR zajišťuje mimo jiné ochranu spotřebitele. Klíčový význam pro zajištění ochrany spotřebitele má bezpečnost výrobku, která je upravena v zákoně č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů. Tento zákon je nástrojem Ministerstva průmyslu a obchodu ČR k zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti občanů.

2.2 Instituce působící v oblasti bezpečnosti práce

Státní odborný dozor nad bezpečností práce vykonávají organizace státního odborného dozoru zřízené výhradně k tomuto účelu Ministerstvem práce a sociálních věcí. Tato problematika se řídí zejména zákonem č. 174/1968 Sb., o státním odborném

dozoru nad bezpečností práce. Všechny organizace státního odborného dozoru jsou podřízeny Státnímu úřadu inspekce práce.

Pracovníci organizací státního odborného dozoru jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli v souvislosti s výkonem své činnosti.

Organizace státního odborného dozoru jsou:

- Státní úřad inspekce práce,
- oblastní inspektoráty práce,
- Technická inspekce České republiky,
- krajské hygienické stanice.

Státní úřad inspekce práce

Státní úřad inspekce práce je orgánem státní správy, je podřízen Ministerstvu práce a sociálních věcí a jeho sídlo je v Opavě. V čele úřadu je generální inspektor, kterého jmenuje a odvolává ministr práce a sociálních věcí. Úkolem tohoto úřadu je zejména kontrola dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů včetně předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Úřad mimo jiné řídí oblastní inspektoráty práce, je vůči nim nadřízeným služebním úřadem, odborně je vede a poskytuje jim technickou pomoc. Činnost úřadu i oblastních inspektorátů je stanovena zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Oblastní inspektoráty práce

V čele oblastních inspektorátů práce jsou vedoucí inspektoři. V České republice existuje osm oblastních inspektorátů. Jejich výčet je uveden v příloze č. 2. Místní příslušnost inspektorátu k výkonu kontroly je dána místem činnosti kontrolované osoby nebo sídlem u organizační složky státu.

Kromě kontrol dodržování povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů patří k základním úkolům oblastních inspektorátů také poradenská, konzultační a osvětová činnost. Ve správním řízení rozhodují o přestupcích nebo správních deliktech. Přestupky na úseku bezpečnosti práce jsou definovány v § 17 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, a správní delikty právnických osob na úseku bezpečnosti práce v § 30 téhož zákona.

Technická inspekce České republiky

Technická inspekce České republiky je orgánem státní správy založeným v roce 1991 Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Ředitelství úřadu je v Praze a po celé České republice má osm poboček. Účelem zřízení Technické inspekce je výkon státního odborného dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení. Kontroluje zejména, zda jsou při projektování, konstrukci, výrobě, montáži, provozu, obsluze, opravách, údržbě a revizi vyhrazených technických zařízeních dodržovány požadavky bezpečnosti technických zařízení.

Krajské hygienické stanice

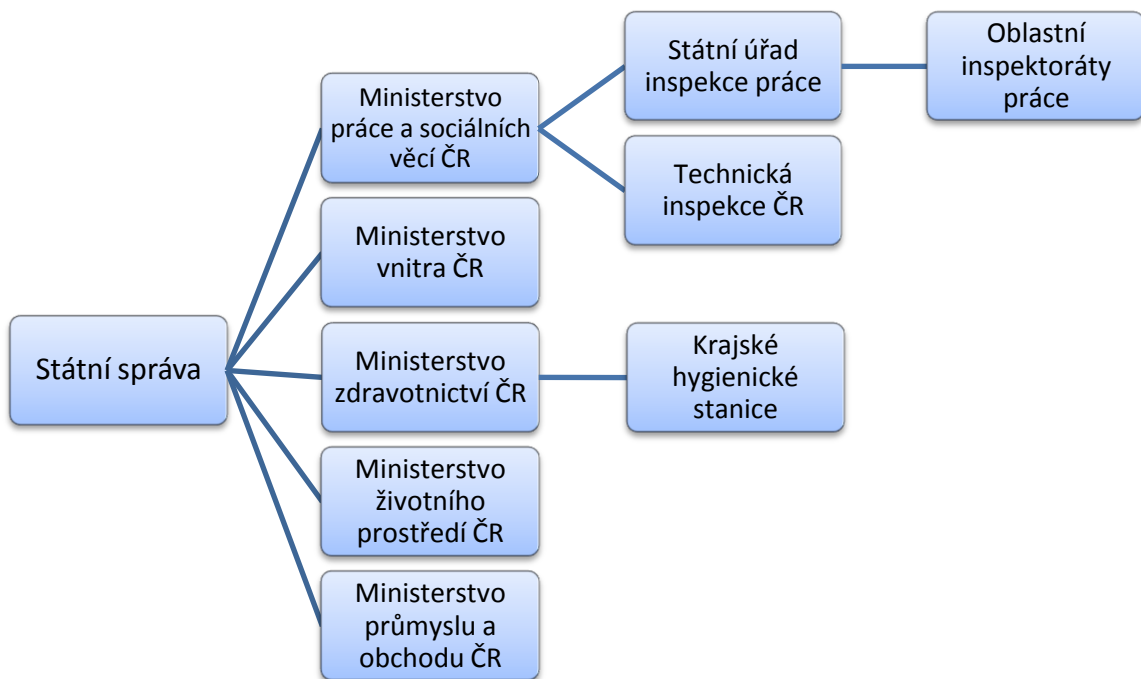
Zřizovatelem krajských hygienických stanic je Ministerstvo zdravotnictví ČR, které zároveň, na doporučení hlavního hygienika, jmenuje ředitele jednotlivých stanic. Krajských hygienických stanic je v České republice stejně jako krajů čtrnáct. Seznam hygienických stanic včetně mapy je uveden v příloze č. 3.

Hygienické stanice vydávají nejrůznější povolení a osvědčení a plní úkoly státní správy v ochraně veřejného zdraví včetně státního zdravotního dozoru². Státní zdravotní dozor v ochraně zdraví při práci přímo vykonává odbor hygieny práce, který zajišťuje také hodnocení a řízení zdravotních rizik.

Orgány státní správy působící v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou graficky znázorněny na obrázku č. 1 na následující straně.

---

² dle § 84 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Obrázek 1: Struktura orgánů státní správy působících v oblasti BOZP

Zdroj: vlastní zpracování

2.3 Vnitřní podpora BOZP v podniku

Bezpečnost práce při jednotlivých pracovních operacích a další dílčí otázky problematiky bezpečnosti práce jsou v podnicích podrobněji řešeny v podobě nejrůznějších směrnic, norem a vnitropodnikových předpisů. Typickými vnitropodnikovými předpisy v oblasti BOZP jsou pracovní řád, bezpečnosti řád, ekologický řád, bezpečnostní pokyny, poplachová směrnice ad.

Řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zahrnuje hlavně následující činnosti:

- vytváření politiky BOZP,
- identifikace a hodnocení rizik,
- provádění auditů a inspekcí zaměřených na BOZP,
- měření charakteristik BOZP,
- vzdělávání zaměřené na oblast BOZP,
- organizování BOZP.

Politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Každý podnik by měl být zpracovanou písemnou politikou BOZP, jejíž posláním je ukázat, jakým způsobem se vedení společnosti stará o bezpečnost svých pracovníků na pracovišti. Základní body této politiky jsou:

- ustanovení týkající se celkové politiky,
- popis organizace BOZP,
- detailní opatření k realizaci politiky. [1, str. 673]

První část politiky spočívá v deklarování záměrů zaměstnavatele sřežit zdraví a bezpečnost zaměstnanců. Druhá část popisuje organizaci BOZP. Definiuje odpovědnosti vrcholových manažerů a personalistů, úlohu specialistů na BOZP a vyjmenovává povinnosti dalších osob, které zabezpečují tuto oblast. [1, str. 673]

Identifikace a hodnocení rizik

Hodnocením rizik se rozumí identifikace nebezpečí a analýza rizik s nimi spojených. Jeho účelem je především iniciace prevence. Samotnému hodnocení předchází tzv. mapování nebezpečí, tedy definice činností, při kterých dochází k nehodám nebo kde je vysoké riziko úrazu. Při hodnocení rizik je vhodné využít systém klasifikace pravděpodobnosti, např. na pravděpodobné, dosti pravděpodobné, málo pravděpodobné a velmi pravděpodobné.

Po hodnocení rizik by mělo následovat podniknutí určitých nápravných kroků, jako například vyloučení nebezpečí, nahrazení rizikových činností, použití speciálních postupů, výstražných systémů a osobních ochranných pomůcek. Dále následuje neméně důležité monitorování nebezpečí a vyhodnocování účinnosti kroků při jeho eliminaci nebo alespoň snížení na přijatelnou míru. [1, str. 674 - 676]

Měření a ukazatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci lze, stejně jako kdekoli jinde, využít měřitelné ukazatele, které popisují důležité trendy v bezpečnosti práce.

Příklady používaných ukazatelů: [1, str. 680]

Míra úrazovosti:

$$\frac{\text{počet úrazů} \times 100\,000}{\text{počet odpracovaných hodin}}$$

Míra výskytu:

$$\frac{\text{počet úrazů} \times 1\,000}{\text{průměrný počet pracovníků v období}}$$

Audity a inspekce bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Audit BOZP podle Saundersovy (1992) definice: "Zkoumá celou organizaci, aby prověřil, zda naplňuje své bezpečnostní záměry a cíle. Zkoumá hierarchie, proces plánování bezpečnosti, rozhodování, delegování, vytváření a realizaci politiky a všechny oblasti plánování programů bezpečnosti." Audit provádí poradce pro bezpečnost, personalisté nebo někdy i externí instituce. Zabývá se především bezpečnostní politikou, bezpečnostními postupy a praktickým prováděním opatření bezpečnosti.

Inspekce bezpečnosti práce zkoumá konkrétní oblasti organizace (provozní útvary nebo výrobní proces), a to za účelem definování chyb v systému, zařízení, strojích apod. Pravidelně by ji měli provádět linioví manažeři a mistři s pomocí poradců pro BOZP. [1, str. 677]

Vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Každý podnik by měl také vypracovávat plán vzdělávání, do kterého se mimo jiné zahrnují i školení bezpečnosti práce. Školení BOZP je třeba zajistit nejen při nástupu zaměstnance, ale např. i při změně technologie, pracovních postupů apod. Tyto skutečnosti by totiž také mohly mít vliv na bezpečnost a ochranu zdraví v podniku.

Organizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci se týká všech pracovníků podniku, a proto by k ní také měli všichni pracovníci přispívat, přestože hlavní odpovědnost spočívá na vedení organizace. Jednotlivé role je možno charakterizovat následovně:

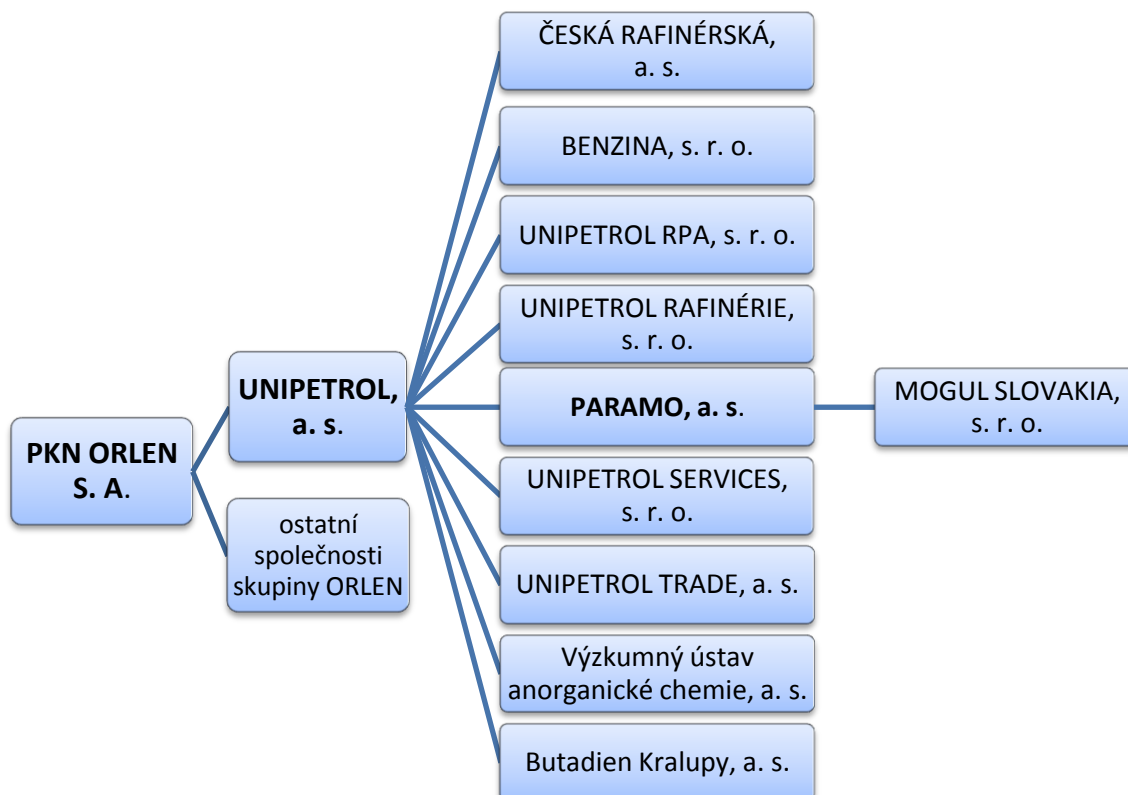
- *vedení organizace* - vytváří a realizuje politiku BOZP, zabezpečuje hodnocení rizika, audity bezpečnosti a inspekci bezpečnosti,
- *manažeři* - bezprostředně řídí, kontrolují a zabezpečují BOZP,
- *pracovníci* - mají povinnost dodržovat předepsané postupy,
- *zdravotní poradci* - zabývají se prevencí v oblasti zdraví a pracovními úrazy,
- *poradci pro otázky zdraví a bezpečnosti* - radí v otázkách politiky a postupů v oblasti BOZP, provádí hodnocení rizik a audity bezpečnosti, prošetřují nehody, zpracovávají statistiky apod. [1, str. 682 - 683]

3 Profil společnosti PARAMO, a. s.

3.1 Základní charakteristika společnosti

Společnost PARAMO je akciovou společností, jejímž stoprocentním vlastníkem je od března roku 2009 společnost UNIPETROL, která mimo PARAMO vlastní například podniky Benzina, s. r. o., UNIPETROL RPA, s. r. o. a Výzkumný ústav anorganické chemie a. s. Společnost UNIPETROL je členem skupiny PKN Orlen S. A., která je největší rafinérskou a petrochemickou skupinou ve střední Evropě a sídlí v Polsku. PARAMO je navíc stoprocentním vlastníkem společnosti s ručením omezeným Mogul Slovakia, která se zabývá nákupem a prodejem olejů a maziv.

Organizační schéma skupiny PKN Orlen S. A. je graficky znázorněno na obrázku č. 2. Do skupiny PKN Orlen patří ještě dalších 41 společností. Některé z nich jsou ve stoprocentním vlastnictví PKN Orlen, některé jen v částečném, jako například společnost UNIPETROL, ve které vlastní PKN Orlen 63 % akcií a zbylých 37 % jsou akcie investičních fondů a ostatních drobných akcionářů. Obdobně je to s vlastnictvím akcií i u společností spadajících pod společnost UNIPETROL.

Obrázek 2: Organizační schéma skupiny PKN ORLEN S. A.

Zdroj: vlastní zpracování dle <http://www.unipetrol.cz/cs/o-nas/struktura/>

Hlavním předmětem činnosti společnosti PARAMO je zpracování ropy na rafinérské a asfaltářské výrobky, výroba mazacích olejů, plastických maziv a parafinů.

Vedení PARAMO využívá integrovaný systém řízení (IMS) pro oblast jakosti, oblast ochrany životního prostředí a oblast bezpečnosti práce, ochrany zdraví a prevence závažných havárií. Tento systém patří mezi aktivity společnosti směřující k udržení významného postavení jejích výrobků (paliva, maziva, asfaltové výrobky, parafin, síra, základové oleje) na českém i zahraničních trzích.

Společnost je držitelem certifikátů, které potvrzují správnou aplikaci a využívání systémů řízení jakosti (QMS) ISO 9001:2008, environmentálního řízení (EMS) ISO 14001:2004 a Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) OHSAS 18001:2007.

3.2 Historie společnosti

Zakladatelem společnosti byl David Fanto, který ve Vídni prodával petrolej na litry. Později se rozhodl zřídit vlastní závod na destilaci a následnou rafinaci petroleje z ropy v Pardubicích, kde byla nejen voda a železnice, ale i rozvětvený průmysl. Usazování prvních kotlů a kladení potrubí začalo na jaře roku 1889.

V roce 1907 změnil David Fanto podnik v akciovou společnost a sám se stal jejím komerčním radou. Společnost byla úspěšná a svou sílu a dynamičnost si uchovala i po první světové válce. Ve dvacátých letech dvacátého století došlo ke sloučení všech rafinérií a v Praze bylo na Smíchově vybudováno ústřední ředitelství firmy. Firma rozšířila svůj sortiment o autooleje. Během nacistické okupace došlo k pozastavení provozu a po dvojnásobném bombardování na konci druhé světové války zůstala ze závodu sotva čtvrtina.

Roku 1945 se začala z trosk a sutin stavět Pardubická rafinérie minerálních olejů, národní podnik. Základním článkem podniku bylo a dodnes zůstává zpracování na atmosférické destilaci, která se v průběhu let rozšířila.

Národní podnik Pardubická rafinérie minerálních olejů se pod obchodním názvem PARAMO v roce 1960 stává podnikem s výhradní výrobou speciálních asfaltů. Podstatné zvýšení výroby podniku nastalo po 1. září 1973, kdy byla uvedena do provozu nová atmosférická destilace ropy. Tehdy se výrazně zvýšila výroba paliv, tj. benzínů, motorové nafty a především topných olejů.

Dne 1. ledna 1994 došlo k transformaci společnosti ze státního podniku na akciovou společnost. Od konce roku 2000 je PARAMO členem skupiny UNIPETROL. Dalším významným mezníkem se pro pardubickou rafinerii stal rok 2003, kdy

společnost dokončila fúzi se společností KORAMO Kolín a posílila tak svou pozici na domácím i zahraničních trzích.

Dnes je PARAMO součástí UNIPETROLU, přední české skupiny podnikající v oblasti zpracování ropy a petrochemické výroby, a patří i do rodiny nadnárodního uskupení PKN Orlen.

Významné mezníky v historii společnosti PARAMO, a. s. jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 1: Významné mezníky v historii společnosti PARAMO, a. s.

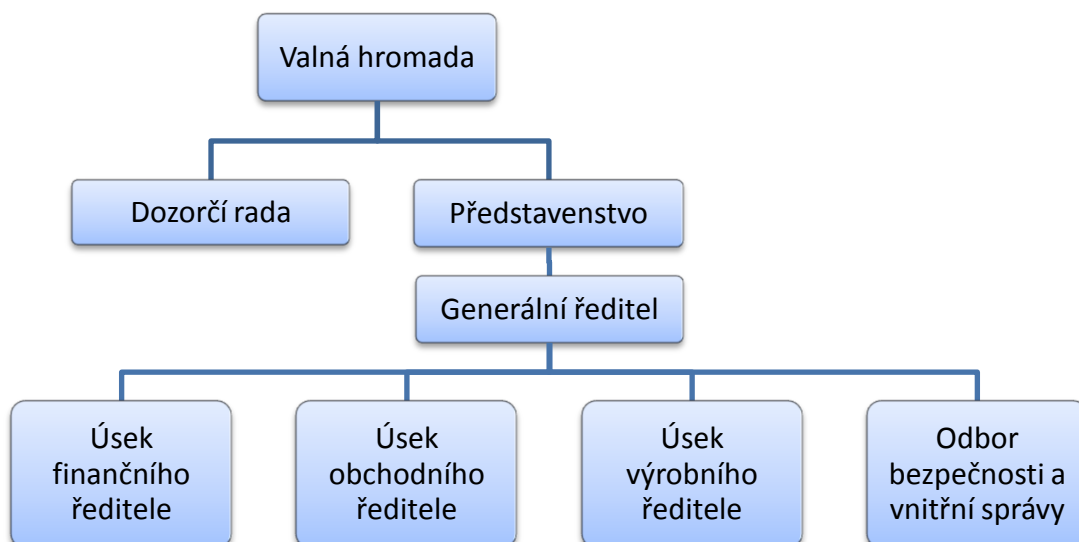
Rok	Událost
1907	založení akciové společnosti
1973	uvedení nové atmosférické destilace ropy do provozu
1994	transformace společnosti ze státního podniku na akciovou společnost
1998	první získání titulu Responsible Care
2000	začlenění do skupiny UNIPETROL
2003	sloučení se společností KORAMO Kolín
2009	odkoupení všech akcií PARAMO společností UNIPETROL

Zdroj: vlastní zpracování

3.3 Organizační uspořádání

Organizační struktura společnosti je velice rozsáhlá a členitá. Jedná se o strukturu liniového typu. Nejvyšším orgánem společnosti je generální ředitel. Dále se PARAMO člení na úseky, a to úsek finanční, obchodní a výrobní. Pod každý tento úsek spadá několik odborů nebo provozů. Odbor bezpečnosti a vnitřní správy je stejně jako úseky přímo podřízen generálnímu řediteli.

Vzhledem ke složitosti struktury, je uvedeno pouze její základní členění (na obrázku č. 3). Podrobnější struktura nebyla společností poskytnuta.

Obrázek 3: Organizační schéma PARAMO, a. s.
Zdroj: vlastní zpracování dle podnikových materiálů

3.4 Obchodní politika

Společnost PARAMO, a. s. zpracovává ropu na rafinérské a asfaltářské výrobky a na mazací a procesní oleje, včetně navazujících a pomocných výrobků. Další činností společnosti je nákup a zpracování olejových hydrogenátů a hydrokrakátů. Získané meziprodukty používá při výrobě základových a mazacích olejů s velmi nízkým obsahem síry.

Produkty nabízené společností PARAMO:

- **motorová paliva** - motorová nafta třídy B, D, F,
- **topné oleje** - topné oleje těžké, topné oleje lehké,
- **asfalty** - silniční modifikované asfalty, silniční asfalty, stavebně izolační asfalty,
- **asfaltové výrobky** - asfaltové emulze, asfaltové laky, asfaltové suspenze, asfaltové tmely,
- **mazací oleje** - oleje motorové, převodové oleje (automobilové a průmyslové), oleje technologické a procesní, ostatní oleje (antikoroziční, elektroizolační, formové, hydraulické, ložiskové, řezné, obráběcí kapaliny ad.),
- **plastická maziva** - plastická maziva Mogul (automobilová a průmyslová).

Rafinérské výrobky společnosti (tj. motorová nafta, primární benzín, lehký i těžký topný olej a propan-butan) mají své největší odbytiště na tuzemském trhu. Hlavním

obchodním partnerem společnosti v oblasti rafinérských produktů je již několik let společnost UNIPETROL RPA, s. r. o., která odebírá zejména primární benzín a vakuové destiláty. Dalším významným odběratelem jsou pro PARAMO například Správy a údržby silnic, které odebírají asfaltové emulze, potřebné k opravám silnic.

Významní obchodní partneři společnosti PARAMO:

- UNIPETROL RPA, s. r. o.,
- UNIPETROL DEUTSCHLAND GmbH,
- MOGUL SLOVAKIA, s. r. o.,
- Chemapol SCHWEIZ AG,
- ORLEN Oil Sp. z o. o.,
- ORLEN Asfalt Sp. z o. o.,
- BENZINA, s. r. o.,
- Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje.

3.5 Hospodaření společnosti

Finanční výsledky společnosti byly v posledních letech ovlivněny především celosvětovou hospodářskou recesí. Například v roce 2009 došlo ke snížení hospodářského výsledku v porovnání jak s plánem, tak i s předchozím rokem. Důvodem byl především negativní vývoj rafinérských marží, který nepříznivě ovlivňoval rafinérský průmysl v celosvětovém měřítku.

V následujících tabulkách jsou uvedeny nejdůležitější položky z výkazů účetní závěrky společnosti PARAMO, a. s. z roku 2009 v porovnání s rokem 2008 (v tis. Kč):

Tabulka 2: Položky z konečné rozvahy společnosti PARAMO, a. s.

	2009	2008
Vlastní kapitál	2 303 093	2 461 403
Cizí kapitál	1 927 906	1 733 456

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy 2009 společnosti PARAMO, a. s. dostupné z <http://www.paramo.cz/cs/vztahy-s-investory/vyrocní-zpravy/>

Tabulka 3: Položky z výkazu zisku a ztráty společnosti PARAMO, a. s.

	2009	2008
Tržby za výrobky, služby a zboží celkem	8 920 838	13 112 813
Provozní výsledek hospodaření	- 118 037	62 796
Finanční výsledek hospodaření	- 33 484	- 43 404
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	- 158 310	11 990

Zdroj: vlastní zpracování dle Výroční zprávy 2009 společnosti PARAMO, a. s. dostupné z <http://www.paramo.cz/cs/vztahy-s-investory/vyrocní-zpravy/>

Z tabulek je například zřejmé, že celkové tržby se v roce 2009 snížily oproti předchozímu roku o více než 4 mld. Kč. Na rozdíl od roku 2008, kdy společnost vykázala účetní zisk, se tak v roce 2009 dostala do ztráty 158 mil. Kč.

Cílem společnosti v roce 2009 bylo zejména obhájení postavení společnosti na domácím trhu, zachování velmi dobrých ukazatelů likvidity a minimalizace fixních nákladů. V rámci úspor fixních nákladů společnost mimo jiné snižovala počet pracovníků.

3.6 Integrovaný systém řízení

Vedení společnosti využívá integrovaný systém řízení (IMS) pro oblasti jakosti, ochrany životního prostředí, bezpečnosti práce, ochrany zdraví a prevence závažných havárií. Zároveň je společnost držitelem certifikátů ISO 9001:2008 (řízení jakosti - QMS), OHSAS 18001:2007 (bezpečnost a ochrana zdraví při práci - BOZP) a ISO 14001:2004 (environmentální řízení - EMS). Kopie certifikátu je přiložena v příloze č. 4.

3.6.1 Oblast řízení jakosti (QMS)

Požadavky, které musí podnik splnit, pokud potřebuje prokázat úspěšné fungování oblasti řízení jakosti, určuje norma ISO 9001:2008. Tato norma určuje zavádění, udržování a především prověřování implementovaného systému jakosti. Je proto označován jako norma kritériální. Hlavní přínos certifikace pro podnik spočívá ve zvýšení důvěryhodnosti podniku v očích zákazníků a stabilizaci dosahované kvalitativní úrovně výrobků. Společnost PARAMO získala první certifikát na zavedení QMS podle normy řady ISO 9000 a 9002 v roce 1995.

3.6.2 Oblast environmentálního řízení (EMS)

V oblasti environmentálního řízení je kriteriální normou norma ISO 14001:2004. Přistoupením k tomuto programu se PARAMO zavázalo hodnotit a zlepšovat dopad svých činností na životní prostředí a tím zároveň plnit požadavky ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. V souladu s Politikou PARAMO, a. s. společnost vytváří podmínky pro odstranění starých ekologických zátěží a hledá cesty pro trvalé snižování spotřeby energií, surovinu a vzniku odpadu.

Společnost PARAMO již řadu let uplatňuje zásady komplexního programu Odpovědné podnikání v chemii - Responsible Care. Kopie tohoto osvědčení je rovněž přiložena v příloze (Příloha č. 5). Responsible Care je celosvětový dobrovolný program chemického průmyslu, který zdůrazňuje stálé zlepšování v oblasti bezpečnosti práce, ochrany zdraví a životního prostředí. V České republice toto osvědčení vydává Svaz chemického průmyslu ČR. Svým členstvím se společnost zavazuje neustále zlepšovat své zdravotní, bezpečnostní a ekologické standardy, naslouchat a reagovat na obavy veřejnosti a pomáhat ostatním společnostem v dosažení optimálního stavu.

3.6.3 Oblast bezpečnosti práce, ochrany zdraví a prevence závažných havárií (HSMS)

Požadavky na manažerský systém bezpečnosti a ochrany zdraví při práci specifikuje normativní doporučení OHSAS 18001:2007, přijaté Britským normalizačním institutem. Norma je svou strukturou blízká ISO 14001 a ISO 9001 a může být implementována samostatně nebo jako v případě PARAMA v integraci se systémem kvality a environmentu. Poskytuje návod pro vytvoření, udržování a požadavky pro prokazování shody manažerského systému BOZP. Týká se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, nikoliv bezpečnosti výrobků a služeb. [3]

4 Analýza systému řízení BOZP v podniku PARAMO, a. s.

4.1 Politika PARAMO, a. s. pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví

Společnost PARAMO má pro oblast bezpečnosti, ochrany zdraví a prevence závažných havárií vypracovanou speciální politiku, stejně jako pro oblast jakosti a ochrany životního prostředí, ve které si stanovuje své dlouhodobé cíle pro tuto oblast.

V Politice se především zavazuje provádět veškeré své aktivity takovým způsobem, který chrání bezpečnost a zdraví všech jejích zaměstnanců, obchodních partnerů a jejího okolí, a dodržovat všechny legislativní požadavky a ostatní předpisy, kterým společnost v oblasti bezpečnosti, ochrany zdraví, pracovního prostředí a prevence závažných havárií podléhá.

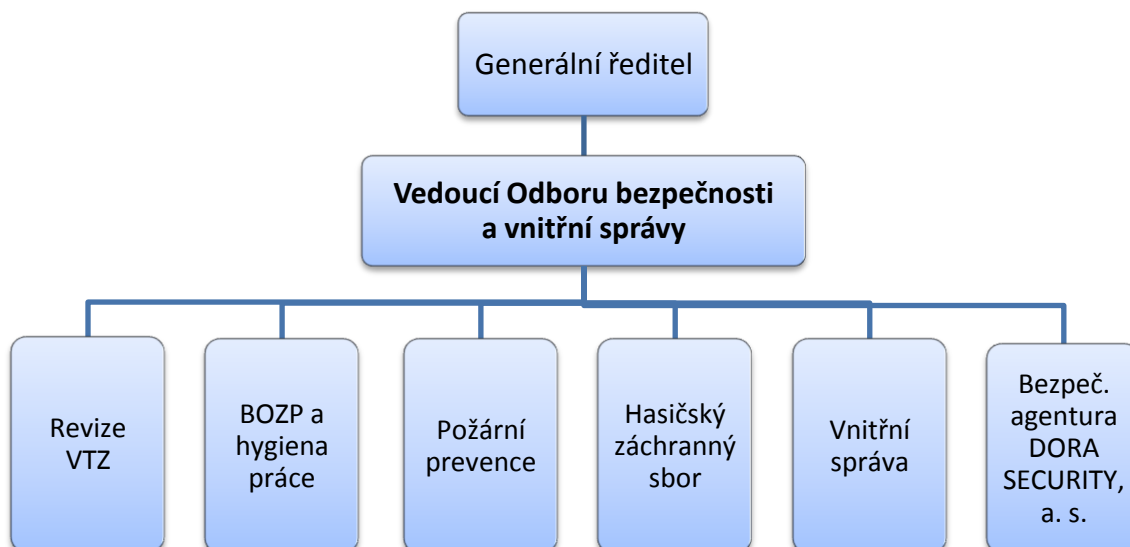
Cílem společnosti v oblasti bezpečnosti, ochrany zdraví a prevence závažných havárií je dle její Politiky neustálé zlepšování pracovních podmínek a prostředí zaměstnanců, vylučování nebo snižování rizika a volení optimálních bezpečnostních opatření, posilování vědomí odpovědnosti zaměstnanců za bezpečnost a ochranu zdraví. PARAMO preferuje prevenci vzniku havarijních situací před represivními opatřeními.

4.2 Organizační zajištění BOZP

Činnosti v oblasti požární ochrany, bezpečnosti a hygieny práce, požární prevence a revizí vyhrazených technických zařízení řídí ve společnosti PARAMO Odbor bezpečnosti a vnitřní správy (OBVS). Odbor bezpečnosti a vnitřní správy je přímo podřízen generálnímu řediteli společnosti. Spolupracuje zejména s odborem životního prostředí a odborem integrovaných systému a interního auditu.

Mezi další činnosti OBVS patří provádění kontrol, revizí a prověrek ve společnosti a zajišťování úkolů na úseku ostrahy majetku, objektů a osob společnosti. V neposlední řadě také zajišťuje provoz stravování, praktického lékaře, rehabilitačního a zubního střediska.

Organizační struktura OBVS je znázorněna na obrázku č. 4. Odbor má šest oddělení, přičemž každé z nich má dvě pobočky - v Pardubicích a v Kolíně. Činnosti všech oddělení jsou ale navzájem úzce propojeny a částečně se prolínají.

Obrázek 4: Schéma organizační struktury OBVS

Zdroj: vlastní zpracování dle podnikových materiálů

Revize VTZ

Oddělení Revize VTZ zajišťuje všechny předepsané revize vyhrazených technických zařízení a kontroluje odstranění závad, které byly při revizích zjištěny. Každoročně vypracovává plán předepsaných revizí zařízení. Vyjadřuje se k otázkám bezpečnosti práce, příčinám úrazů, poruch a havárií, které se týkají zařízení podléhajících zákonnému dozoru, k technické dokumentaci z hlediska platných předpisů ad.

BOZP a hygiena práce

Mezi úkoly oddělení BOZP a hygiena práce patří především organizace školení a přezkušování pracovníků ze znalostí předpisů v oblasti bezpečnosti a hygieny práce a pracovního prostředí, zajištění stanovení parametrů škodlivých látek, zejména na pracovištích s hrozbou nemoci z povolání, a evidence pracovních úrazů a nemocí z povolání.

Dále oddělení BOZP a hygiena práce provádí:

- namátkové kontroly a pravidelné inspekce z hlediska bezpečnosti a hygieny práce a pracovního prostředí, určuje termíny k odstranění zjištěných závad,
- šetření pracovních úrazů a nemocí z povolání,
- vstupní školení zaměstnanců,

- kontrolu vybavení dílen, výroben, pracovišť a zaměstnanců ochrannými prostředky a pomůckami a jejich používání,
- kontrolu označení, zabezpečení a uspořádání všech rizikových pracovišť, zdraví škodlivých a nebezpečných pracovních míst,
- kontrolu pravidelného provádění preventivních lékařských prohlídek,
- kontrolu, jak jsou zaměstnanci v řídicích funkcích seznamováni s předpisy o bezpečnosti a hygieně práce a pracovním prostředím ad.

Bezpečnostní agentura DORA SECURITY, a. s.

Bezpečnostní agentura DORA SECURITY, a. s. zajišťuje a organizuje především ostrahu společnosti.

Požární prevence

Oddělení požární prevence zabezpečuje požární ochranu celé společnosti. Organizuje realizaci požárně preventivních opatření v rámci společnosti, vzdělávání, školení a praktický výcvik zaměstnanců, prohlídky, kontroly a revize hasicích přístrojů a periodické kontroly a revize elektrické požární signalizace. Úkolem oddělení je také zpracování požární poplachové směrnice a interních směrnic, v kterých jsou dotčeny zájmy požární ochrany. Dále provádí preventivní požární prohlídky, vede požární knihy, zjišťuje příčiny vzniku požárů, klasifikuje místa se zvýšeným požárním nebezpečím jednotlivých pracovišť a na základě stanoveného nebezpečí určuje systém organizačních a technických opatření k zajištění požární ochrany.

Mezi povinnosti oddělení požární prevence patří také evidence a archivace dokumentace požární ochrany společnosti, která obsahuje:

- posouzení požárního nebezpečí,
- požární řady pracovišť,
- požární poplachové směrnice,
- požární evakuační plány,
- dokumentaci o školení zaměstnanců o požární ochraně,
- doklady o pravidelných kontrolách dodržování předpisů o požární ochraně,
- příkazy, zákazy a pokyny vydané na úseku požární ochrany,
- údaje o požárech, příčinách jejich vzniku, výsledky prováděných rozborů a provedená opatření na úseku požární ochrany ad.

Hasičský záchranný sbor

Vzhledem k tomu, že ve společnosti PARAMO je zvýšené nebezpečí požáru, funguje zde vlastní Hasičský záchranný sbor podniku (HZSp). Tento hasičský záchranný sbor organizuje, řídí a provádí požární zásahy v podniku i mimo společnost (dle smlouvy o zařazení do Integrovaného záchranného systému regionu), řídí činnost jednotek HZSp, asistuje při pracích v místech se zvýšeným požárním nebezpečím. Dále zajišťuje periodické revize a kontroly požárních vodovodů a hasicích zařízení, akceschopnost a pohotovost požární techniky. V neposlední řadě vykonává celoroční úklid komunikací, úpravu travních ploch ve společnosti a pochůzkovou činnost.

HZSp má povinnost evidovat veškerou dokumentaci o činnosti jednotky HZSp, jako například strážní knihu, záznamy o odborné přípravě jednotky HZSp, dílčí zprávy o zásazích, protokoly o periodických revizích a kontrolách požárních vodovodů apod.

Vnitřní správa

Oddělení vnitřní správy zajišťuje a vyřizuje veškeré administrativní práce OBVS, smlouvy na pronájem a převody nemovitostí a prostor, vede pozemkovou agendu společnosti, zpracovává přiznání k dani z nemovitosti a eviduje všechny smlouvy a dokumentaci odboru. Mezi další činnosti tohoto oddělení patří zabezpečování úklidu všech budov a objektů společnosti, činnosti bezpečnostní agentury, provozu a oprav určených budov a zajištění provozu závodního stravování, závodního lékaře a zubního a rehabilitačního střediska. Při své práci se oddělení vnitřní správy řídí dokumenty IMS.

4.3 Identifikace a řízení rizik

Bezpečnostní technik (pracovník OBVS) ve spolupráci s vedoucími jednotlivých oddělení provádí zjištění nebezpečí a rizik na všech odděleních společnosti. Hodnocení se provádí v rámci týmové spolupráce metodou řízeného rozhovoru, kvalifikovaným odhadem, místní prohlídkou a využitím již provedených kontrol.

Určení míry nebezpečí se provádí pro každou klasifikovanou činnost ve společnosti. Základním dokumentem pro identifikaci a klasifikaci rizik je identifikační list rizika, ve kterém se uvádí popis a charakteristika nebezpečí, způsob ohrožení, vyhodnocení rizika (pravděpodobnost vzniku rizika a jeho možné následky), jeho přijatelnost, zařazení do kategorie a příslušná opatření ke snížení nebo odstranění nalezeného rizika.

Za rizikové faktory ve společnosti PARAMO se považuje např.:

- provoz motorových vozidel,
- práce s otevřeným ohněm (elektrická svářecí souprava, autogen, ..),
- působení infračerveného a ultrafialového záření,
- pád předmětů z výšky,
- pád osob z výšky při montáži a demontáži lešení a ocelových konstrukcí,
- pád do výkopu,
- zdvihací a přemísťovací práce,
- používání nevhodných nebo opotřebených OOPP,
- nedodržení bezpečnostních předpisů,
- nedodržení stanovených technologických postupů,
- práce s elektronářadím a stavební technikou,
- práce s chemikáliemi a stavebním materiálem ad.

4.3.1 Analýza rizik

Rizika se ve společnosti PARAMO analyzují pomocí identifikačního listu (viz tabulka č. 4). Provede se vyhodnocení rizika, určí se jeho pravděpodobnost a možné následky ohrožení. Odhad pravděpodobnosti a následků se v identifikačním listu uvádí bodovým hodnocením 1 až 5 dle klíče uvedeného v tabulce č. 5. Zkratky příslušných opatření (O1 - O6) jsou vysvětleny pod tabulkou.

Tabulka 4: Identifikační list rizika

Zdroj rizika: stroj, zařízení, objekt, stavba, pracovní prostor, látka, činnosti, nebez. situace	Identifikace nebezpečí, popis a charakteristika nebezpečí, způsob ohrožení	Vyhodnocení rizika		Přijatelnost A x B	Kategorie	Opatření
		A	B			
Osobní doprava	všeobecná rizika	2	5	10	závažné riziko	O1, O2
Elektrické zařízení	poškození a porušení izolace vodičů	2	5	10	závažné riziko	O3, O4
	úrazy následkem zasažení osob el. proudem	2	5	10	závažné riziko	O5, O6

Zdroj: Směrnice 18-39 - Určení, hodnocení a řízení rizik. Pardubice: PARAMO, a. s. 2007.

Zkratky příslušných opatření ke snížení rizik použitých v tabulce č. 4:

- O1 - rychlost jízdy přiměřená podmínkám provozu,
- O2 - prokazatelné seznámení řidiče s obsluhou vozidla,
- O3 - provádění instalace, údržby a oprav kvalifikovanými pracovníky,
- O4 - ochrana kabelů a přívodních šňůr proti mechanickému poškození a šetrné zacházení s nimi,
- O5 - zákaz jakýchkoliv zásahů do elektroinstalace nepovolanou osobou,
- O6 - zákaz otvírání přístupů k elektrickým částem.

Tabulka 5: Klíč k odhadu pravděpodobností a následků

A Pravděpodobnost vzniku a existence rizika	B Možné následky ohrožení
1. nepravděpodobné	1. poranění bez pracovní neschopnosti
2. nahodilé	2. úrazy s pracovní neschopností
3. pravděpodobné	3. vážnější úraz vyžadující hospitalizaci
4. velmi pravděpodobné	4. těžký úraz a úraz s trvalými následky
5. trvalé	5. smrtelný úraz

Zdroj: Směrnice 18-39 - Určení, hodnocení a řízení rizik. Pardubice: PARAMO, a. s. 2007.

Přijatelnost rizika se hodnotí jako součin pravděpodobnosti vzniku rizika a možných následků, tedy $A \times B$. Kategorie přijatelnosti rizika jsou následující:

- a) *triviální rizika* - přijatelnost 1-2
- b) *tolerovatelná rizika* - přijatelnost 3-5
- c) *mírná rizika* - přijatelnost 6-8
- d) *závažná rizika* - přijatelnost 9-14
- e) *netolerovatelná rizika* - přijatelnost 15-25.

Za závažné riziko se považuje například práce s chemickými látkami, z nichž některé jsou klasifikovány jako žíravé (hydroxidy), karcinogenní (ropné látky) nebo toxické (látky pro chemické zkoušky v laboratoři). Dalšími závažnými riziky jsou nebezpečí požáru či výbuchu, práce ve výškách, doprava (železniční i silniční), úrazy způsobené elektrickým proudem, úrazy způsobené uklouznutím nebo špatným šlápnutím (ty bývají častou příčinou pracovních úrazů), ale také práce osamocených zaměstnanců a kumulace funkcí.

Ke snížení nebo případně odstranění nalezených rizik slouží přijímaná opatření. Opatření se stanovují podle přijatelnosti rizika, a to sestupně, tedy nejdříve se omezují

a odstraňují rizika s vysokou pravděpodobností vzniku a velkými následky ohrožení. Příslušná opatření jsou navrhována pracovníky, kteří prováděli vyhodnocení rizik a případně dalšími specialisty, přičemž se zachovávají následující obecné zásady:

- upřednostňuje se vyloučení nebo potlačení zdroje nebezpečí,
- snižuje se pravděpodobnost vzniku a existence rizika,
- snižují se možné následky ohrožení. [16]

Příslušná opatření dle kategorií přijatelnosti:

- triviální rizika - žádná opatření nejsou požadována,
- tolerovatelná rizika - využití efektivnějšího řešení pro danou činnost nebo zdokonaleny postup, který nevyžaduje náklady,
- mírná rizika - snižuje se přijatelnost rizika, ale náklady spojená s opatřeními jsou pečlivě vyhodnocovány a ohraničeny,
- závažná rizika - vypracovává se seznam těchto rizik a v rámci stanovených priorit se řeší, nejzávažnější rizika jsou zahrnována do cílů HSMS,
- netolerovatelná rizika - práce nesmí být zahájena nebo se v ní nesmí pokračovat, dokud se nesníží přijatelnost rizika.

4.4 Zásady bezpečné práce

Společnost PARAMO se je charakterem své výroby z požárního hlediska nebezpečná, protože se zde zpracovává ropa jako základní surovina a další její složky, což jsou převážně nebezpečné hořlavé látky a plyny. Tato skutečnost je příčinou zvýšeného nebezpečí vzniku požáru a výbuchu v areálu společnosti, a proto je více než nutné dodržovat zde základní zásady bezpečnosti práce a požární ochrany.

V celém areálu společnosti je zakázáno kouření a práce s otevřeným ohněm, a to i na volném prostranství, v kabinách řidičů vozidel a pracovních strojů. Práce s otevřeným ohněm je možná pouze na vyhrazených místech s vystaveným písemným příkazem od příslušného vedoucího. Rovněž je zakázáno použití nezávislých topných soustav v kabinách všech vozidel a pracovních strojů, fotografování a filmování. Na všech místech a zónách s nebezpečím výbuchu, které jsou označeny příslušnými značkami, platí zákaz používání mobilních telefonů.

Při pobytu na území společnosti je nutné používat osobní ochranné pracovní pomůcky (zejména přilby), výjimkou jsou pouze vybrané prostory, např. kanceláře,

šatny. Všechny osoby však musí mít u sebe při celém pobytu v prostorách společnosti průkazku, povolení ke vstupu nebo k vjezdu. Pro jízdu vozidel v prostorách společnosti platí kromě vyhlášky o pravidlech silničního provozu také další odchylky stanovené místní úpravou. Mezi tyto odchylky patří např. nejvyšší dovolená rychlost v areálu, která je stanovena na 20 km/h.

Použití alkoholických nápojů, užití návykových a psychotropních látek nebo vstup do podniku pod jejich vlivem je samozřejmě také přísně zakázán. Každá osoba pohybující se po areálu je povinna podrobit se na požádání dechové zkoušce ke zjištění alkoholu.

4.4.1 Povolení/Příkaz V k práci

Pro některé práce si zaměstnanec musí předem vyžádat písemné povolení nebo příkaz V od příslušného vedoucího. Příkaz V je třeba vystavit v případech, kdy se jedná o práci v prostoru, ve kterém je tato povinnost stanovena v dokumentaci o ochraně před výbuchem, a současně se jedná o nebezpečnou činnost, při níž může vznikat výbušná atmosféra nebo může vyvolat nebezpečí výbuchu. Povolení se vystavuje, pokud nejsou splněny podmínky pro vystavení příkazu V, ale daná práce svým charakterem nebo nebezpečností vystavení povolení vyžaduje. Povolení/příkaz V se tak vystavuje například pro všechny opravy zařízení a budov ve výrobních a ostatních provozech, na rozsáhlé čistící práce výrobních zařízení, na opravy energetických a technologických rozvodů, na práce na zdvihacím zařízení, na zemní a výkopové práce, na práce, při nichž bude použit otevřený oheň apod. [11]

Povolení/příkaz V je povinen vystavit odpovědný vedoucí pracoviště, ve kterém se práce vykonává, a to před započatím práce. Vystavuje se na jednotném formuláři ve dvou vyhotoveních, přičemž originál obdrží útvar provádějící danou práci a kopii si nechá vystavovatel.

Předepsané náležitosti povolení/příkazu V:

- evidenční číslo,
- vymezení místa a předmětu, kde se výkon provádí,
- číslo a název objektu a zařízení či stroje,
- vymezení času nutného pro zásah, datum, hodina od-do,
- název firmy, která práci provádí (pokud ji neprovádí PARAMO, a. s.),
- výstižné stanovení pracovního výkonu,

- údaje o nutných preventivních a zabezpečovacích opatřeních (předepsané OOPP, případná nutnost požární nebo plynové hlídky, uvedení odpovědných osob),
- podpis zaměstnance, kterému bylo zařízení po opravě předáno. [11]

4.4.2 Prověrky BOZP

V souladu s požadavky § 108 Zákoníku práce provádí společnost PARAMO každoročně ve spolupráci s odborovou organizací prověrku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Prověrka se koná vždy v dubnu a jejím cílem je zjistit nedostatky a závady v oblasti BOZP a zkontrolovat všechna pracoviště z hlediska dodržování předpisů BOZP.

Prověrky provádí dílčí prověřkové komise, které mohou být doplněny dalšími odbornými zaměstnanci podniku či smluvním lékařem. Předseda dílčí komise zpracovává z prověrky zápis. Na základě dílčích zápisů zpracovává celopodniková prověřková komise souhrnnou zprávu, v níž zhodnotí průběh a výsledek prověrek a současně předloží návrhy na odstranění zjištěných závad. [15]

4.5 Školení v oblasti bezpečnosti práce

Společnost PARAMO je ze zákona povinna provádět pravidelná školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a všichni zaměstnanci společnosti, stejně jako ostatní organizace a firmy pracující v jejím areálu, jsou povinni se v zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těchto školení účastnit.

4.5.1 Organizace školení a výcviku BOZP

Zabezpečování zvyšování úrovně znalostí v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je povinností vedoucích zaměstnanců společnosti na všech stupních řízení.

Jednotlivá školení zaměřující se na BOZP:

- školení nových zaměstnanců při nástupu do práce,
- úvodní instruktáž na pracovišti a zácvik,
- pravidelné školení - II. stupeň,
- pravidelné školení - III. stupeň,
- praktická cvičení

Školení nových zaměstnanců při nástupu do práce

S nástupem do zaměstnání souvisí účast nových zaměstnanců na nástupních školeních, jejichž absolvování zaměstnanec potvrdí svým podpisem v nástupním listě. V oblasti BOZP se jedná o školení u HZSp, zaměřené na požární rizika a požární ochranu, bezpečnosti práce rámci IMS a ochranu životního prostředí. Osnovu školení uvádím v příloze č. 6 v Záznamu o školení zaměstnanců při nástupu.

Úvodní instruktáž na pracovišti a zácvik

Úvodní instruktáž na pracovišti se provádí v den nástupu nového zaměstnance a odpovídá za ni vedoucí provozu/odboru. Jejím účelem je seznámení zaměstnance s problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pracovním prostředím, pracovními riziky a hygienou práce na konkrétním pracovišti.

Zácvik se provádí u každého nového zaměstnance po dobu 10 - 30 dnů ode dne jeho nástupu pod odhledem přímého nadřízeného případně pověřeného zaměstnance.

Pravidelná školní II. a III. stupně BOZP

Pravidelná školení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany se člení na školení II. a III. stupně BOZP.

Školení II. stupně BOZP je určeno pro všechny zaměstnance (kromě těch, kteří podléhají školení III. stupně BOZP). Provádí se jednou za rok a odpovídá za něj vedoucí provozu/odboru. Školení je zaměřeno zejména na:

- provozní a bezpečnostní předpisy příslušného pracoviště,
- směrnice a další dokumenty IMS se zaměřením na BOZP,
- příslušné nové, případně revidované ČSN, vyhlášky apod. zabývající se BOZP,
- předpisy pro obsluhu zařízení.

Školení III. stupně BOZP je určeno pro vedoucí pracovníky - generálního ředitele, odborné ředitele, ostatní vedoucí zaměstnance, zaměstnance, kteří provádějí školení BOZP, zaměstnance dozorující externí firmy a další určené zaměstnance. Opakuje se každé tři roky a získané vědomosti se ověřují písemným testem. Školení obsahuje:

- význam péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
- právní aspekty bezpečnosti práce,

- zásady bezpečnosti práce u VTZ,
- práce s potencionálním rizikem vzniku úrazů, požárů a výbuchů,
- pracovní rizika.

Praktická cvičení

V rámci cvičného požárního poplachu, který se vyhláší minimálně jednou ročně, se provádí praktická cvičení, a to zejména pro ověření správnosti požárních evakuačních plánů, účinnosti opatření uvedených v požárních poplachových směrnících, součinnosti jednotky HZSp s podnikovým dispečinkem, ostrahou a zaměstnanci příslušného objektu.

4.6 Pracovní úrazy

Pracovním úrazem se rozumí poškození zdraví či smrt zaměstnance při plnění pracovních úkolů, způsobené nezávisle na jeho vůli náhlým násilným působením vnějších vlivů nebo vlastní tělesné síly. Pracovní úrazy je možno dělit podle závažnosti, a to na úrazy smrtelné, s hospitalizací delší než 5 dnů a ostatní.

4.6.1 Postup při vzniku pracovního úrazu

Při vzniku jakéhokoliv úrazu je postižený zaměstnanec nebo jiný zaměstnanec, který byl svědkem úrazu, povinen okamžitě uvědomit vedoucího pracoviště, kde k úrazu došlo. Všichni zaměstnanci, kteří byli svědky úrazu, mají povinnost poskytnout postiženému v rámci svých možností první pomoc a podílet se na jeho vyšetřování.

Na intranetu je vedena kniha úrazů, do které vedoucí pracoviště zapisuje všechny pracovní úrazy bez ohledu na to, zda způsobí pracovní neschopnost či nikoliv. O každém úrazu, který způsobí pracovní neschopnost zaměstnance delší než 3 kalendářní dny nebo smrt zaměstnance se sepisuje ještě záznam o úrazu, ve kterém se uvádí základní údaje o postiženém a specifikují se údaje o daném pracovním úrazu, jako například zdroj úrazu, příčiny úrazu, druh úrazu, zda byly v souvislosti s úrazem porušeny nějaké pracovní předpisy a případně jaké a kým, popis okolností vzniku úrazu, podpisy postiženého, svědků, nadřízeného, vedoucího OBVS apod.

4.6.2 Ohlašovací povinnost v souvislosti s pracovními úrazy

V případě, že poškození zdraví vyžaduje hospitalizaci zaměstnance delší než pět dní, je vedoucí OBVS povinen informovat o dané skutečnosti oblastní inspektorát práce. Dále je třeba ohlásit pracovní úraz příslušné pojišťovně, u které je společnost PARAMO

pojištěna pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu. Při podezření na trestný čin, spáchaný v souvislosti s pracovním úrazem, nebo byl-li pracovní úraz smrtelný, informuje vedoucí OBVS také vedení společnosti a Policii ČR. Dozví-li se zaměstnavatel po odeslání záznamu o úrazu o skutečnostech, které vedou ke změně v něm uvedených údajů, nebo překračuje-li pracovní neschopnost do dalšího měsíce, vyhotovuje zaměstnavatel „Záznam o úrazu – hlášení změn“ a zasílá je příslušným institucím.

4.7 Analýza pracovní úrazovosti v letech 2006 - 2010

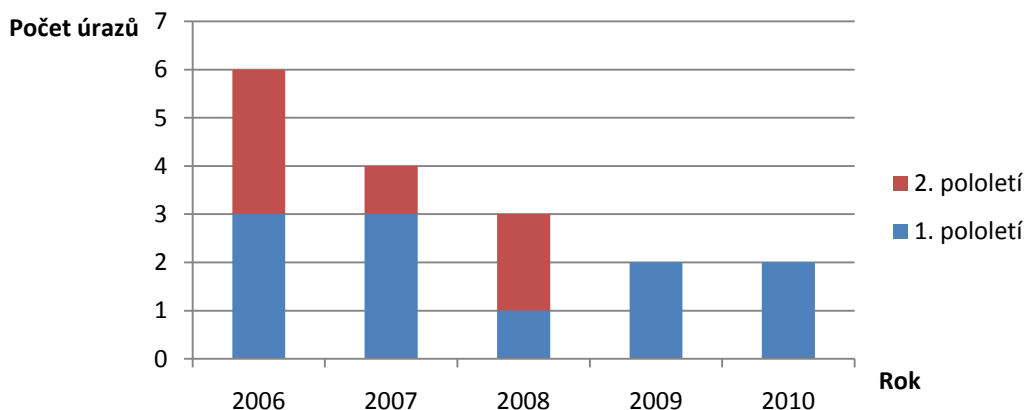
V období let 2006 až 2010 došlo ve společnosti PARAMO celkem k sedmnácti registrovaným pracovním úrazům, jež způsobily pracovní neschopnost delší než tři dny. Jejich rozložení v jednotlivých letech a počet zameškaných dnů zapříčiněných pracovními úrazy ukazuje následující tabulka.

Tabulka 6: Registrované pracovní úrazy a zameškané dny

Rok	Počet úrazů			Počet zameškaných dnů		
	1. pololetí	2. pololetí	Celkem	1. pololetí	2. pololetí	Celkem
2006	3	3	6	329	155	484
2007	3	1	4	214	114	328
2008	1	2	3	91	115	206
2009	2	0	2	351	184	535
2010	2	0	2	104	0	104

Zdroj: PARAMO, a. s., zpráva Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

Graficky znázorňuje počet pracovních úrazů v posledních pěti letech obrázek č. 5. Z grafu je na první pohled patrné, že úrazovost se rok od roku snižuje, má tedy pozitivní klesající tendenci.

Obrázek 5: Graf - Počet pracovních úrazů v letech 2006 - 2010

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

V analýze pracovní úrazy se využívají tři hlavní ukazatele, a to četnost, frekvence a závažnost pracovních úrazů.

Četnost = počet úrazů na 100 zaměstnanců

Frekvence = počet úrazů na milión odpracovaných hodin

Závažnost = počet zameškaných kalendářních dnů x 100 na kalendářní fond pracovní doby všech zaměstnanců

Hodnoty těchto ukazatelů v jednotlivých posledních pěti letech uvádí tabulka č. 7. Při výpočtech byl využit fond pracovní doby bez svátků, který činil průměrně 252 dní.

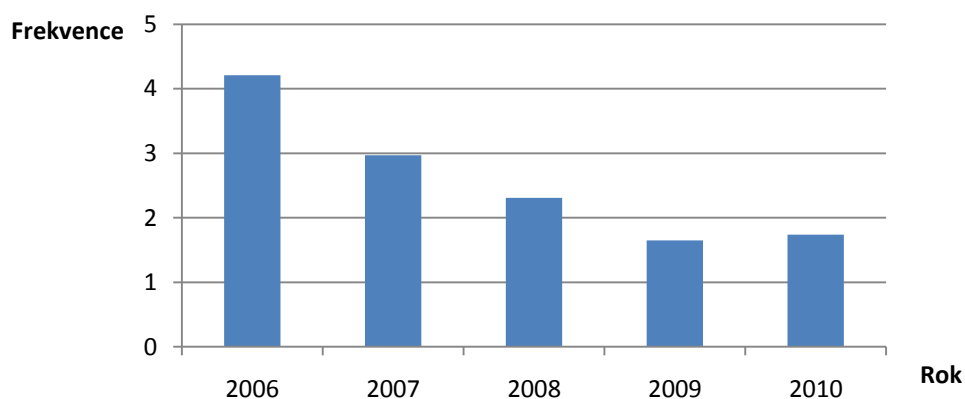
Z tabulky a zejména z následujících grafů je patrné, že v roce 2010 se oproti předchozím rokům výrazně snížila frekvence pracovních úrazů a zároveň jsou úrazy méně závažné. Výjimkou je snad pouze rok 2009, ve kterém byly pracovní úrazy více závažné, a tudíž způsobily vysoký počet zameškaných dnů. Takže i díky těmto ukazatelům se dá říci, že pracovní úrazovost ve společnosti PARAMO, a. s. má dlouhodobě pozitivní vývoj.

Tabulka 7: Četnost, frekvence a závažnost pracovních úrazů

Rok	Počet úrazů	Počet zameškaných dnů	Četnost	Frekvence	Závažnost
2006	6	484	0,71	4,21	0,16
2007	4	328	0,49	2,97	0,11
2008	3	206	0,39	2,31	0,07
2009	2	535	0,27	1,65	0,26
2010	2	104	0,29	1,74	0,042

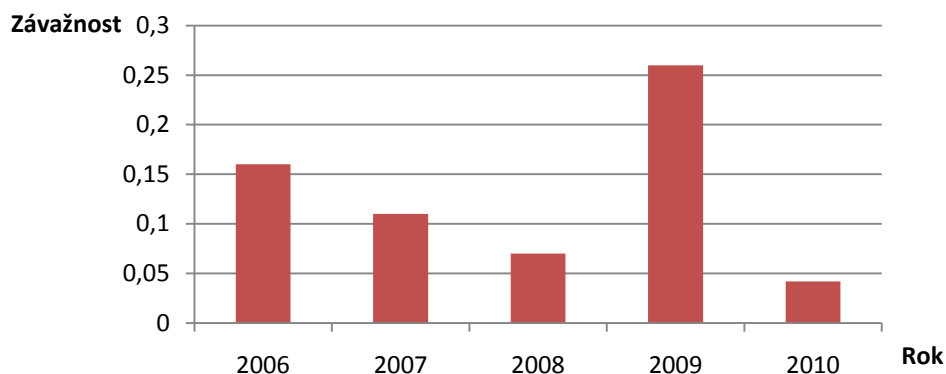
Zdroj: PARAMO, a. s., zpráva Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

Vývoj frekvence a závažnosti pracovních úrazů v posledních pěti letech graficky doplňují následující dva obrázky.

Obrázek 6: Graf - Frekvence pracovních úrazů

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

Obrázek 7: Graf - Závažnost pracovních úrazů

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

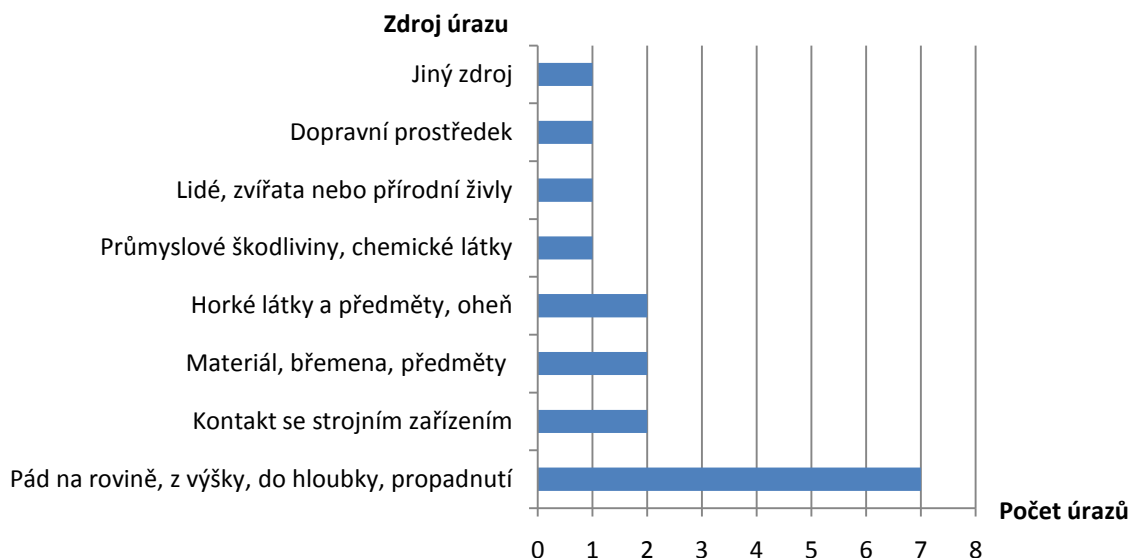
4.7.1 Klasifikace úrazů podle zdrojů

Dle Nařízení vlády č. 494/2001 Sb. (od 1. 1. 2011 nahrazeno nařízením vlády č. 201/2010 Sb.) klasifikuje společnost PARAMO pracovní úrazy mimo jiné podle zdrojů, které způsobily daný úraz. V letech 2006 - 2010 se dle následující tabulky ukazuje jako nejčastější zdroj úrazů pád na rovině, z výšky, do hloubky a případně propadnutí. Zranilo se tak celkem sedm zaměstnanců. Ostatní zdroje pracovních úrazů způsobily srovnatelné množství úrazů, a to jeden až dva úrazy ročně. Klasifikaci úrazů podle zdrojů ještě graficky doplňuje obrázek č. 8.

Tabulka 8: Klasifikace úrazů podle zdrojů

Zdroj	Počet úrazů v roce					Celkem úrazů
	2006	2007	2008	2009	2010	
Dopravní prostředek	-	-	-	-	1	1
Kontakt se strojním zařízením nebo jeho částí	1	1	-	-	-	2
Materiál, břemena, předměty (pád, přiražení, odlétnutí, náraz, zavalení)	1	-	-	-	1	2
Pád na rovině, z výšky, do hloubky, propadnutí	3	1	2	1	-	7
Průmyslové škodliviny, chemické látky, biologické činitele	-	1	-	-	-	1
Horké látky a předměty, oheň a výbušniny	1	1	-	-	-	2
Lidé, zvířata nebo přírodní živly	-	-	-	1	-	1
Jiný zdroj	-	-	1	-	-	1
Celkem	6	4	3	2	2	17

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

Obrázek 8: Graf - Klasifikace úrazů podle zdrojů

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

4.7.2 Rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť

V následující tabulce uvádím rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť, kde úrazy vznikly. Nejvíce úrazů se během posledních let stalo v Provozu 01 Pardubice a v II. provozu Kolín. Naopak bez úrazu a tudíž nejméně rizikovými pracovišti byly provoz Energetika Pardubice, Oddělení kontroly jakosti a Provoz údržby.

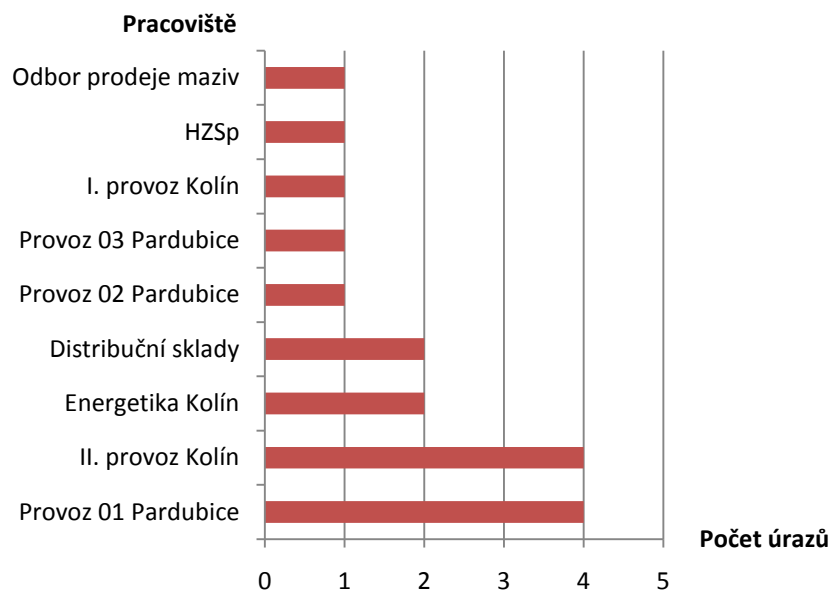
Rozdělení pracovních úrazů dle pracovišť je graficky znázorněno na obrázku č. 9.

Tabulka 9: Rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť

Pracoviště	Počet úrazů v roce					Celkem úrazů
	2006	2007	2008	2009	2010	
Provoz 01 Pardubice	1	1	1	1	-	4
Provoz 02 Pardubice	-	-	-	-	1	1
Provoz 03 Pardubice	1	-	-	-	-	1
Energetika Pardubice	-	-	-	-	-	0
Oddělení kontroly jakosti	-	-	-	-	-	0
Provoz údržby	-	-	-	-	-	0
I. provoz Kolín	-	1	-	-	-	1
II. provoz Kolín	2	1	-	-	1	4
Energetika Kolín	-	1	1	-	-	2
HZSp	-	-	1	-	-	1
Distribuční sklady	1	-	-	1	-	2
Odbor prodeje maziv	1	-	-	-	-	1
Celkem	6	4	3	2	2	17

Zdroj: PARAMO, a. s., Zpráva Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

Obrázek 9: Graf - Rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010

4.8 Celoroční soutěž se zaměřením na BOZP a PO

Od roku 2003 probíhá ve společnosti PARAMO celoroční soutěž zaměstnanců, zaměřená na bezpečnost práce a požární ochranu. Soutěž se skládá ze soutěže vybraných kolektivů a soutěže všech zaměstnanců o bezúrazové období. Jejím účelem je zejména pozitivní stimulace zaměstnanců k bezpečnějšímu chování, používání ochranných prostředků a snížení pracovní úrazovosti.

4.8.1 Soutěž vybraných kolektivů

Princip soutěže vybraných kolektivů spočívá v minimalizaci výskytu závad na pracovištích. Za závalu se v tomto smyslu považuje např. zaviněný požár, pozitivní nález alkoholu, nepovolené kouření v areálu společnosti, úraz, nepoužití individuálního OOPP, prošlá zdravotní prohlídka, chybějící proškolení zaměstnanců apod. Každý vybraný kolektiv, tedy kolektiv zaměstnanců, na jehož pracovišti je zvýšené riziko požáru a pracovní úrazovosti (např. provoz, laboratoř či sklad), vstupuje do soutěže s 5 000 body, od kterých se v průběhu roku odečítají body za zjištěné závady a naopak přičítají body za nahlášené a posouzené skroronehody.

Vítězem soutěže se logicky stává ten kolektiv, který má na konci roku nejvíce bodů, tedy se na jeho pracovišti stalo během roku nejméně závad. Při vyhodnocování soutěže se výsledné počty bodů ještě násobí příslušnými koeficienty podle počtu zaměstnanců v kolektivu, případně ještě koeficientem 1,2, pokud u daného kolektivu

nebyly v daném roce zjištěny žádné závady. Zaměstnanci prvních tří nejlepších pracovišť dostanou na konci roku finanční odměnu.

Tato soutěž se osvědčila a zaměstnance, až na některé výjimky, stimulovala k zodpovědnějšímu a bezpečnějšímu chování. Soutěž proto pokračuje i v roce 2011.

4.8.2 Soutěž všech zaměstnanců o bezúrazové období

Soutěž je vyhlášena už od 1. ledna 2008. Cílem je dosáhnout bezúrazového období minimálně 1 mil. odpracovaných hodin. V případě registrace pracovního úrazu se zahajuje nové soutěžní období. Při dosažení jednoho milionu bezúrazových odpracovaných hodin dostane každý pracovník finanční odměnu, která se zvyšuje při dosažení každého dalšího půl milionu bezúrazových hodin. Výplata odměn však závisí na finanční situaci podniku. Od doby vyhlášení soutěže byl tento ukazatel splněn dvakrát.

5 Zhodnocení systému řízení BOZP v podniku PARAMO, a. s.

Společnost PARAMO není v chemickém průmyslu žádným nováčkem a díky své dlouholeté tradici má vybudovaný systém řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na vysoké úrovni.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci zasahuje do všech činností organizace, a proto úroveň systému řízení BOZP odráží podnikovou kulturu společnosti. Jako člen Skupiny UNIPETROL, která je významnou českou průmyslovou korporací v oborech rafinérského zpracování ropy a petrochemie, považuje PARAMO za svou prioritu udržovat vysokou úroveň bezpečnosti a environmentální odpovědnosti ve všech svých výrobních, komerčních i logistických aktivitách.

5.1 Zhodnocení systému řízení BOZP

Důležitý krok ke zlepšení systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to získání certifikátu dle mezinárodní normy OHSAS 18 001, již společnost PARAMO učinila a v roce 2007 se certifikovala. Tímto krokem se mimo jiné zavázala k dodržování přísných bezpečnostních předpisů v oblasti BOZP a k tomu, že bude udržovat a především stále zlepšovat funkčnost tohoto systému řízení.

Právě kvůli certifikaci IMS musí společnost PARAMO každý půl rok přezkoumávat nejen systém řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ale také řízení jakosti a environmentu a analyzovat a vyhodnocovat stav těchto činností. Proto probíhá ve společnosti vždy jednou za půl roku podrobný audit, který má za úkol vyhledat nedostatky v řízení a určit opatření k jejich nápravě. Díky tomu má společnost dostatečný přehled o svém systému řízení BOZP a může pružně reagovat.

Vhodným opatřením k bezpečnějšímu chování zaměstnanců se zdá být celoroční soutěž vybraných kolektivů zaměřená na BOZP, která ve společnosti probíhá od roku 2003. Soutěž měla u zaměstnanců úspěch a pro většinu z nich byla finanční odměna dostatečnou motivací k jejich zodpovědnějšímu chování. Ukázalo se, že v dnešní době má finanční odměna větší motivační sílu než samotný zájem o bezpečnost sebe sama.

Může se zdát nespravedlivé, že se soutěže účastnily vybrané kolektivy a ne jednotlivci, protože v každém kolektivu se najde někdo, kdo svým nezodpovědným chováním zkaží možnost úspěchu celému kolektivu. Tomu však bohužel nelze zabránit a soutěž jednotlivců by se zase stala neefektivní pro podnik. Některé provozy také přišly o možnost výhry díky úrazu, za který se odečítá stejný počet bodů jako např. za

pozitivní nález alkoholu nebo nepovolené kouření v areálu společnosti. Zde by dle názoru autorky také stálo za zvážení, zda by se do příštích let nemělo bodové hodnocení změnit a za úraz, který není následkem porušení zásad bezpečnosti práce, odečítat nižší počet bodů.

5.2 Doporučení pro další rozvoj

Do budoucna je žádoucí, aby společnost PARAMO přijala politiku IMS Skupiny UNIPETROL, tedy Politiku odpovědného podnikání v chemii a integrovaného systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ochrany životního prostředí a jakosti, která by rozšířila současnou Politiku PARAMO, a. s. pro oblast jakosti, ochrany životního prostředí a bezpečnosti a ochrany zdraví. Politika Skupiny UNIPETROL rozvíjí zásady integrovaného systému řízení o nové závazky vůči jejím zaměstnancům, dodavatelům, obchodním partnerům a okolnímu prostředí.

Tyto nové závazky spočívají mimo jiné v:

- dohledu a péči o produkty (např. testování produktů a poskytování informací zákazníkům o vlastnostech výrobků a o případných rizicích pro bezpečnost, zdraví a životní prostředí),
- monitorování integrovaného systému řízení (např. měření a hodnocení procesů a opatření, jejichž cílem je dosažení zlepšení účinnosti IMS),
- omezení rizik pro bezpečnost, zdraví a životní prostředí, tedy především uplatňování systému prevence,
- hodnocení dopadů na bezpečnost, zdraví a životní prostředí u všech činností, nových projektů, změn apod. a aplikace výsledků hodnocení ke zmírnění nepříznivých následků,
- ochraně aktiv společnosti, tedy pojišťování neodstranitelných rizik.

Dlouhodobým cílem pro společnost PARAMO by v dané oblasti nemělo být udržení současného stavu, ale vytvoření pružného systému řízení, který bude schopen reagovat na případné vnitřní i vnější změny, a neustálé zlepšování a vyvíjení tohoto systému za využití výsledků auditů, preventivních kontrol, analýzy rizik, prověrek bezpečnosti práce apod. S tím je spojeno pravidelné obhajování certifikátu dle normy OHSAS 18 001 a osvědčení Responsible Care, které jsou v dnešní době hlavním ukazatelem odpovědného a bezpečného chování společností.

6 Závěr

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je v dnešní době důležitým faktorem při hodnocení firem z hlediska jejich chování k zaměstnancům a zajišťování vhodných pracovních podmínek pro výkon jejich práce. Zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a eliminaci případných rizik vyžaduje nejen platná legislativa České republiky i Evropské unie, ale především morální odpovědnost firem.

V bakalářské práci bylo především popsáno organizační zajištění bezpečnosti práce ve společnosti PARAMO, které zde provádí specializovaný odbor, způsoby provádění analýzy rizik, zásady bezpečné práce, tedy pravidla bezpečného chování zaměstnanců, základní členění školení o bezpečnosti práce a nemalá část byla věnována také pracovním úrazům a pracovní úrazovosti v posledních pěti letech. Byla zde zmíněna i celoroční soutěž zaměřená na BOZP, která ve společnosti probíhá od začátku loňského roku. Tím byl splněn cíl této práce, tedy provedení analýzy systému řízení BOZP ve společnosti PARAMO, a. s. a jeho zhodnocení.

Společnost PARAMO se v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jeví jako firma s velmi dobře propracovaným systémem řízení této oblasti, srovnatelným s mnoha zahraničními firmami podnikajícími v chemickém a petrochemickém průmyslu. O tom svědčí i získání mezinárodního certifikátu dle normy OHSAS 18 001.

Do budoucna by společnost PARAMO měla dbát o to, aby svůj systém řízení BOZP dále vyvíjela, zlepšovala a přizpůsobovala okolním podmínkám. V tom jí může pomoci mimo jiné podpora od její mateřské společnosti UNIPETROL. Velice důležité je v tomto směru opětovné obhajování certifikace dle normy OHSAS 18 001.

Vzhledem k tomu, že společnost PARAMO, a. s. provádí přezkoumání integrovaného systému řízení, tedy i bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, každý půl rok a je tudíž o dané oblasti dobře informovaná, má pro ni tato práce spíše přínos v oblasti shromáždění a přehledného uspořádání informací o jejím systému řízení BOZP s komentářem a posouzením nezávislého pozorovatele.

Literatura a další zdroje

Tištěné zdroje

- [1] ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: Nejnovější trendy a postupy*. 10. vydání. Praha: Grada Publishing, 2007. 800 s. ISBN 978-80-247-1407-3.
- [2] SMEJKAL, Vladimír; RAIS, Karel. *Řízení rizik*. Praha: Grada, 2003. 270 s. ISBN 80-247-0198-7.
- [3] VEBER, Jaromír; PINCOVÁ, Eva. *Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha: Professional Publishing, 2008. 149 s. ISBN 978-80-86946-46-7.
- [4] VEBER, Jaromír, et al. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce: legislativa, systémy, metody, praxe*. 1. Praha: Management Press, 2006. 358 s. ISBN 80-7261-146-1.

Elektronické zdroje

- [5] *BOZP info* [online]. 2010 [cit. 2010-12-08]. Dostupné z WWW: <<http://bozpinfo.cz>>.
- [6] *PARAMO, a. s.* [online]. 2010 [cit. 2010-11-08]. Dostupné z WWW: <www.paramo.cz>.
- [7] *UNIPETROL, a. s.* [online]. 2011 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z WWW: <www.unipetrol.cz>.

Podnikové zdroje

- [8] *Přezkoumání IMS vedením společnosti za 2. pololetí 2010*, Pardubice: PARAMO, a. s., 2011.
- [9] *Směrnice 18-03 - Evidence a registrace pracovních úrazů v PARAMO, a. s.* Pardubice: PARAMO, a. s., 2008. 5 s.
- [10] *Směrnice 18-05 - Celoroční soutěž se zaměřením na bezpečnost práce a požární ochranu*. Pardubice: PARAMO, a. s., 2010. 5 s.
- [11] *Směrnice 18-07 - Bezpečnost a ochrana zdraví při práci na zařízeních*. Pardubice: PARAMO, a. s., 2010. 10 s.
- [12] *Směrnice 18-13 - Školení BOZP, praktická cvičení a dokumentace v PARAMO, a. s.* Pardubice: PARAMO, a. s., 2009. 6 s.

- [13] *Směrnice 18-15 - Používání mobilních telefonů, fotoaparátů a videokamer v PARAMO, a. s.* Pardubice: PARAMO, a. s., 2007. 3 s.
- [14] *Směrnice 18-19 - Používání ochranných přileb v PARAMO, a. s.* Pardubice: PARAMO, a. s., 2010. 4 s.
- [15] *Směrnice 18-30 - Prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.* Pardubice: PARAMO, a. s., 2010. 3 s.
- [16] *Směrnice 18-39 - Určení, hodnocení a řízení rizik.* Pardubice: PARAMO, a. s., 2007. 4 s.

Legislativní zdroje a normy

- [17] *The Occupational Health and Safety System (OHSAS) 18001:2007.* Macclesfield: The Occupational Health and Health Group, 2007.
- [18] *Zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce,* ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 1968.
- [19] *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně,* ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 1985.
- [20] *Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví,* ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 2000.
- [21] *Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce,* ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 2005.
- [22] *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce,* ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 2006.
- [23] *Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci),* ve znění pozdějších předpisů. Česká republika. 2006.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Struktura orgánů státní správy působících v oblasti BOZP	24
Obrázek 2: Schéma organizační struktury skupiny PKN ORLEN S. A.	27
Obrázek 3: Schéma organizační struktury PARAMO, a. s.	30
Obrázek 4: Schéma organizační struktury OBVS	35
Obrázek 5: Graf - Počet pracovních úrazů v letech 2006 - 2010.....	45
Obrázek 6: Graf - Frekvence pracovních úrazů.....	46
Obrázek 7: Graf - Závažnost pracovních úrazů	47
Obrázek 8: Graf - Klasifikace úrazů podle zdrojů	48
Obrázek 9: Graf - Rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť	49

Seznam tabulek

Tabulka 1: Významné mezníky v historii společnosti PARAMO, a. s.	29
Tabulka 2: Položky z konečné rozvahy společnosti PARAMO, a. s.	31
Tabulka 3: Položky z výkazu zisku a ztráty společnosti PARAMO, a. s.	32
Tabulka 4: Identifikační list rizika.....	38
Tabulka 5: Klíč k odhadu pravděpodobností a následků.....	39
Tabulka 6: Registrované pracovní úrazy a zameškané dny	45
Tabulka 7: Četnost, frekvence a závažnost pracovních úrazů	46
Tabulka 8: Klasifikace úrazů podle zdrojů	47
Tabulka 9: Rozdělení pracovních úrazů podle pracovišť	48

Seznam zkratek

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
EMS	(Environmental Management System) - Systém environmentálního managementu
EU	Evropská unie
HSMS	(Health and Safety Management System) - Management bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
HZSp	Hasičský záchranný sbor podniku
IMS	(Integrated Management System) - Integrovaný systém řízení
ISO	(International Organization for Standardization) - Mezinárodní organizace pro normalizaci
OBVS	Odbor bezpečnosti a vnitřní správy
OHSAS	(Occupational Health and Safety Management System) - Systém managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
OOPP	Osobní ochranné pracovní prostředky
QMS	(Quality Management System) - Systém řízení jakosti
VTZ	Vyhrazená technická zařízení

Seznam příloh

Příloha 1: Právní předpisy vztahující se k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.....	I
Příloha 2: Seznam oblastních inspektorátů práce (OIP)	III
Příloha 3: Seznam krajských hygienických stanic (KHS)	IV
Příloha 4: Certifikát ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 a OHSAS 18001:2007	V
Příloha 5: Osvědčení Responsible Care.....	VI
Příloha 6: Záznam o školení zaměstnanců při nástupu.....	VII

Příloha 1: Právní předpisy vztahující se k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci

- *Zákon č. 20/1966 Sb.*, o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů,
- *Zákon č. 174/1968 Sb.*, o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů,
- *Zákon č. 133/1985 Sb.*, o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- *Zákon č. 258/2000 Sb.*, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- *Zákon č. 251/2005 Sb.*, o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů,
- *Zákon č. 262/2006 Sb.*, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- *Zákon č. 309/2006 Sb.*, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů,
- *Nářízení vlády č. 378/2001 Sb.*, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí,
- *Nářízení vlády č. 495/2001 Sb.*, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a desinfekčních prostředků,
- *Nářízení vlády č. 11/2002 Sb.*, kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů,
- *Nářízení vlády č. 168/2002 Sb.*, kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky,
- *Nářízení vlády č. 406/2004 Sb.*, o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu,
- *Nářízení vlády č. 101/2005 Sb.*, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí,
- *Nářízení vlády č. 362/2005 Sb.*, o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky,
- *Nářízení vlády č. 148/2006 Sb.*, o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací,
- *Nářízení vlády č. 592/2006 Sb.*, o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti,

- *Nariadení vlády č. 361/2007 Sb.*, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci,
- *Nariadení vlády č. 201/2010 Sb.*, o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu,
- *Vyhláška č. 48/1982 Sb.*, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení,
- *Vyhláška č. 398/2001 Sb.*, o stanovení poplatků za činnosti organizací státního odborného dozoru při provádění dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení,
- *Směrnice ministerstva zdravotnictví č. 49/1967 Věstníku Ministerstva zdravotnictví*, o posuzování zdravotní způsobilosti k práci ve znění pozdějších předpisů.

Příloha 2: Seznam oblastních inspektorátů práce (OIP)

- OIP Hlavní město Praha (sídlo v Praze),
- OIP Středočeský kraj (sídlo v Praze),
- OIP Jihočeský kraj a Vysočina (sídlo v Českých Budějovicích),
- OIP Plzeňský a Karlovarský kraj (sídlo v Plzni),
- OIP Ústecký a Liberecký kraj (sídlo v Ústí nad Labem),
- OIP Královéhradecký a Pardubický kraj (sídlo v Hradci Králové),
- OIP Jihomoravský a Zlínský kraj (sídlo v Brně),
- OIP Moravskoslezský a Olomoucký kraj (sídlo v Ostravě).

Obrázek - Oblastní inspektoráty

Zdroj: http://www.suip.cz/_files/suip-fe02e3aa4f325d3482491ff45247716b/zpracivnostsuip2009.pdf, str. 5

Příloha 3: Seznam krajských hygienických stanic (KHS)

- KHS hl. m. Prahy,
- KHS Středočeského kraje,
- KHS Jihočeského kraje,
- KHS Plzeňského kraje,
- KHS Karlovarského kraje,
- KHS Ústeckého kraje,
- KHS Libereckého kraje,
- KHS Královéhradeckého kraje,
- KHS Pardubického kraje,
- KHS kraje Vysočina,
- KHS Jihomoravského kraje,
- KHS Olomouckého kraje,
- KHS Moravskoslezského kraje,
- KHS Zlínského kraje.

Obrázek - Kraje České republiky

Zdroj: <http://www.edb.cz/Regiony.aspx?kraj=JCS>

Příloha 4: Certifikát ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 a OHSAS 18001:2007

CERTIFIKÁT

Potvrzujeme, že integrovaný systém managementu společnosti:

PARAMO, a.s.
Česká republika

byl schválen společností Lloyd's Register Quality Assurance
podle následujících standardů systému managementu jakosti,
environmentu a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci:

ISO 9001:2008   ISO 14001:2004   OHSAS 18001:2007

Rozsah certifikace je uplatněn na:

**Vývoj a výroba paliv, maziv, asfaltů,
asfaltových výrobků a parafínů.**

Certifikát č.: PRA 6006405

První QMS vystaven: 9. června 2009

První EMS vystaven: 9. června 2009

První SMS vystaven: 9. června 2009

Současný certifikát vystaven: 9. června 2009

Platnost certifikátu do: 8. června 2012

Vystaveno v: Lloyd's Register EMEA, Praha,
v zastoupení Lloyd's Register Quality Assurance Limited

Tento dokument je vystaven za podmínek uvedených na zadní straně.
Táborská 31, 140 00 Praha 4, Česká republika CZ61376721

Toto schválení bylo provedeno v souladu s postupy LRQA pro licencování a certifikaci. Tato schválení byla provedena podle standardů.
Použití znaku akreditace UKAS znamená, že širšími, uvedenými na tomto certifikátu, jsou zahrnuty do rozsahu akreditace spolupracovníci akreditované střední inženýrské společnosti č. 001.
REGISTRATION 12

Příloha 6: Záznam o školení zaměstnanců při nástupu

ZÁZNAM o školení nových zaměstnanců PARAMO, a. s. a osob cizích firem při nástupu (úvodní instruktáž)

o požární ochraně (dle Směrnice 18-04 Zabezpečení požární ochrany), bezpečnosti a ochraně zdraví (dle Směrnice 18-13 Školení BOZP, praktická cvičení a dokumentace) a zajištění ochrany životního prostředí

1. Osnova školení

Všeobecné zásady bezpečné práce v PARAMO, a. s.
Zajištění první pomoci v PARAMO, a.s.
Pracovní úrazy, ohlašovací povinnost
Zabezpečení požární ochrany v PARAMO, a. s.
Práce s otevřeným ohněm, povolování svařování
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci na zařízení
Zákaz kouření v PARAMO, a. s.
Používání mobilních telefonů, fotoaparátů a videokamer v PARAMO, a. s.
Kontrola alkoholu nebo jiných návykových látek
Používání ochranných přileb a ostatních OOPP v PARAMO, a. s.
Provádění výkopových prací
Používání el. ručního nářadí, el. spotřebičů a prodlužovacích kabelů
Vstup a bezpečná práce v uzavřených nádobách a zařízeních pod úrovní terénu
Zdravotní způsobilost zaměstnanců
Rizika v PARAMO, a. s.
Bezpečnost práce při stavební činnosti, pracích ve výškách a na lešení
Dopravně provozní řád PARAMO, a. s.
Práce a pohyb v kolejišti vlečky
Bezpečnostní pokyny pro pobyt a jízdu v PARAMO, a. s, sankce a pokuty za porušení BOZP a PO
Zajištění požární ochrany v PARAMO, a. s.
Obecné zásady pro zajištění ochrany životního prostředí
Politika IMS PARAMO, a. s. (pouze pro zaměstnance externích firem)*

* Politika IMS PARAMO, a. s. není součástí výkladu, ale bude zaměstnancům externích firem předložena k přečtení po školení.

2. **Školitel:** Zaměstnanec HZSp

3. **Doba trvání školení:** asi 15 minut

4. **Forma školení:** Výklad na CD

5. **Prezenční listina a vyjádření školeného**

Školení dle uvedené osnovy jsem porozuměl.

Datum	Příjmení a jméno	Rok narození	Firma	Podpis	
				školeného	školitele